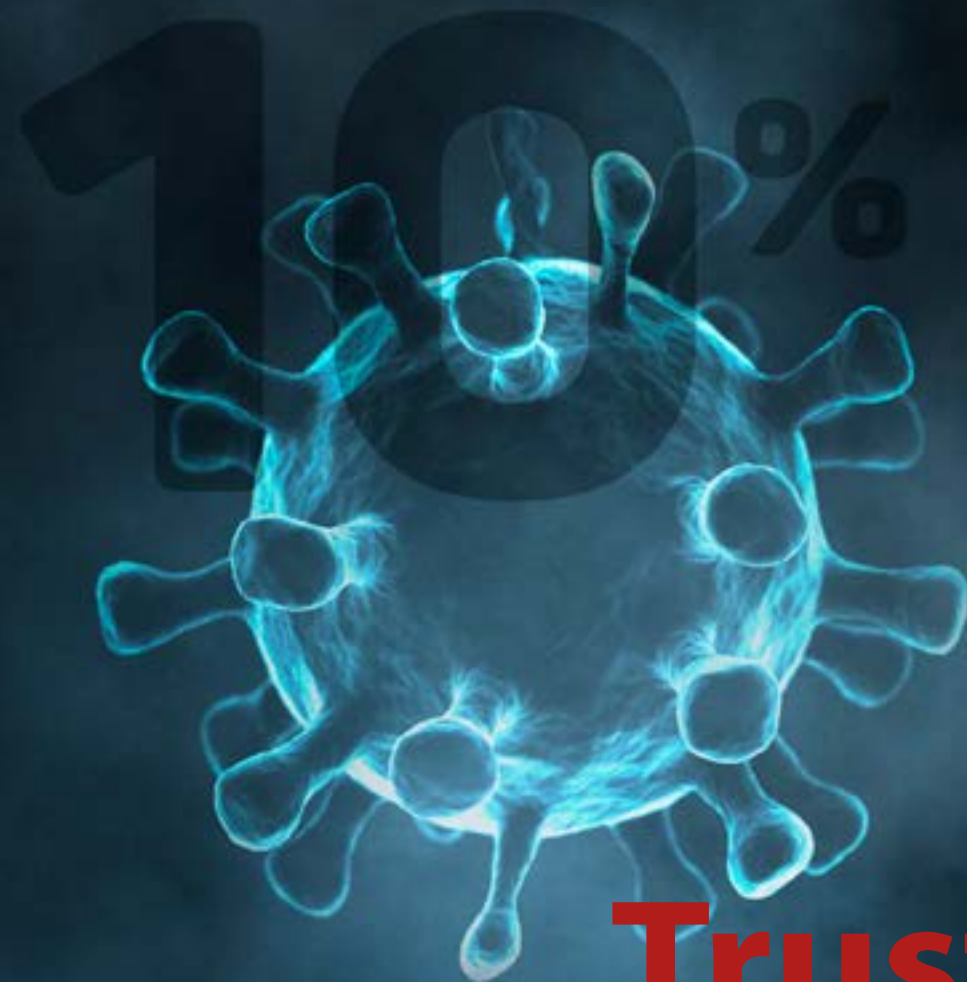

Trusti

Të gjitha të drejtat e rezervuara®
Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës
Kosovski Penzijski Štedni Fond
Kosovo Pension Savings Trust

Trusti
RAPORTI
VJETOR
2020

Botues:
Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës

Botuar: maj 2021

Të gjitha të drejtat e rezervuara®
Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës
Kosovski Penzijski Štedni Fond
Kosovo Pension Savings Trust

TABELA E PËRMBAJTJES

0

4-21

Treguesit kryesorë
Misioni dhe ambicia
Parathënie

1

24-41

Organizata dhe
financat

2

44-51

Aktivitetet

3

54-63

Investimi i kursimeve
pensionale

4

66-69

Kontribuimi dhe
pensionimet

5

72-83

Demografia
e kontribuuesve

6

86-87

Korniza ligjore

7

Aneks

Raporti i auditorit të pavarur
dhe pasqyrat financiare -
Operacionet

8

Aneks

Raporti i auditorit të pavarur
dhe pasqyrat financiare -
Mjetet Pensionale

PËRMBLEDHJE E TREGUESVE KRYESORË

PERFORMANCA E INVESTIMEVE PËR 10 VJETËT E FUNDIT (KUMULATIVE)

Periudha	1-vjeçare	2-vjeçare	3-vjeçare	4-vjeçare	5-vjeçare	6-vjeçare	7-vjeçare	8-vjeçare	9-vjeçare	10-vjeçare
Kthimi nga investimet (milione)	€72.1	€232.8	€147.8	€250.4	€314.9	€344.5	€411.2	€482.4	€536.6	€539.9

INVESTIMET	2020	2019
Çmimi i aksionit në fund të vitit	€1.5564	€1.5106
Rritja e çmimit të aksionit gjatë vitit	+3.03%	+8.87%
Kthimi bruto nga investimet për vitin	€70,484,003	€158,459,907
Kthimet e tjera për vitin	€1,660,384	€2,300,000

MJETET NËN MENAXHIM

Mjetet neto nën menaxhim në fund të vitit	€1,986,814,077	€1,966,185,319
Rritja neto e mjeteve nën menaxhim për vitin	€20,628,758	€285,807,658

KONTRIBUTET DHE KONTRIBUESIT

Kontributet e arkëtuara për vitin	€194,364,329	€186,612,628
Kontributet e arkëtuara prej themelimit	€1,975,810,503	€1,781,446,174
Llogari të reja të hapura gjatë vitit	37,437	43,286
Numri i llogarimbajtësve në fund të vitit	707,388	669,973
Numri i kontribuuesve aktivë gjatë vitit	387,526	379,827

Të gjitha të dhënat dhe analizat e paraqitura në këtë Raport Vjetor, si p.sh.: mjetet neto ose bruto nën menaxhim, kontributet për vitin, ndryshimet në mjetet nën menaxhim; nuk i përfshijnë kontributet e arkëtueshme në vlerë €12.50 mln (2019: €12.27 mln).

PENSIONIMI	2020	2019
Llogari të reja me tërheqje kursimesh për vitin	7,078	7,808
Vlera e mjeteve të tërhequra për vitin	€49,608,754	€52,583,934
Numri i llogarive me tërheqje prej themelimit	58,390	51,755
Vlera e mjeteve të tërhequra prej themelimit	€253,012,649	€203,403,895

TËRHEQJA E 10%-SHIT

	2020	2019
Aplikime të suksesshme për periudhën 11 dhjetor - 31 dhjetor 2020	397,557	--
Shuma e tërhequr	€185,418,786	--

TARIFAT DHE SHPENZIMET

Tarifat investuese / operacionale gjatë vitit*	0.330% / 0.065%	0.370% / 0.069%
Tarifat e ngarkuara për vitin	€8,363,834	€8,235,843
Shpenzimet investuese për vitin	€5,732,566	€4,702,557
Shpenzimet operacionale për vitin	€1,201,023	€1,205,928

ALOKIMI I MJETEVE DHE SHËRBIMET

Kontributet e paalokuara në fund të vitit	€1,589,207	€2,405,299
Numri i klientëve të shërbyer gjatë vitit	208,603	159,355
Numri i llogarive në eTrusti	255,903	129,960

*Detajet për tarifën e mbajtura për vitin 2020 shpalosen në pasqyrat financiare, të bashkëngjitura me këtë raport.

TËRHEQJA E 10%-SHIT (prej 11 deri më 31 dhjetor 2020) ¹⁾

FKPK-ja, sipas ndryshimeve ligjore në ligjin për Rimëkëmbje Ekonomike (Nr. 07/L-016, Neni 12A), ka përgatitur infrastrukturën e nevojshme për t'i mundësuar të gjithë kontribuuesve që duan të aplikojnë për tërheqjen e 10%-shit nga llogaritë e tyre. Ligji ka hyrë në fuqi më datë 7 dhjetor 2020. FKPK-ja i ka përmbyllur të gjitha përgatitjet, pas pranimit të të gjitha llogarive bankare nga BQK-ja.

Andaj më 11 dhjetor 2020 është lansuar platforma për aplikim. Procedura e aplikimit, sikurse ishte përcaktuar në Nenin 12A, pika 2., mund të bëhet vetëm në formë elektronike, pra në distancë. Aplikimi i mundësuar në distancë [përmes internetit] ishte dizajnuar në arkitekturë teknologjike me siguri superiore dhe mundësi të pakufizuara të numrit të aplikimeve në të njëjtën kohë.

Aplikimet sipas shumës së tërheqjes

SHUMA E TËRHEQJES	NR. APLIKUESVE	NË %	PERSONA TË MUNDSHËM PËR APLIKIM	PËRQINDJA E TË MUNDSHMËVE
Deri €10	10,198	2.6%	99,800	10.2%
€11 deri €50	55,876	14.1%	135,211	41.3%
€51 deri €100	50,884	12.8%	80,547	63.2%
€101 deri €200	66,899	16.8%	88,495	75.6%
€201 deri €500	94,265	23.7%	109,791	85.9%
€501 deri €1,000	68,459	17.2%	73,026	93.7%
€1,001 deri €2000	39,277	9.9%	43,851	89.6%
€2,001 deri €4,000	9,790	2.5%	11,568	84.6%
Mbi €4,000	1,925	0.5%	2,293	84.0%
GJITHSEJ	397,573*	100.0%	644,582	61.7%

Aplikimet sipas moshës së kontribuuesve

MOSHA E APLIKUESVE	NUMRI	NË %
Deri 25 vjeç	58,489	14.7%
26 deri 30 vjeç	59,836	15.0%
31 deri 35 vjeç	56,561	14.2%
26 deri 40 vjeç	50,994	12.8%
41 deri 45 vjeç	45,577	11.5%
46 deri 50 vjeç	40,416	10.2%
51 deri 55 vjeç	35,433	8.9%
56 deri 60 vjeç	31,038	7.8%
61 deri 65 vjeç	18,973	4.8%
Mbi 66 vjeç	256	0.1%
GJITHSEJ	397,573*	100.0%

*Numri i aplikuesve dhe numri i pagesave faktike ka një diferencë që vije: për shkak se aplikuesi mund të mos ketë pasur bilanc për tërheqje, mund të jetë pensionuar ndërkohë, mund të ketë pasur çështje teknike me llogari bankare ose ka ndodhur bashkim i llogarive bashkëshortore

¹⁾ FKPK-ja do të përgatis raport të veçantë për gjithë periudhën e aplikimit për tërheqjen e 10%-shit.

Statistika të aplikimit ditor – prej 11.12.2020 deri më 31.12.2020

DATA E APLIKIMIT	NR. APLIKUESVE	VLERA E 10%	NUMRI I NJËSIVE	KONTRIBUTET NOMINALE	SHUMA MESATARE PËR PERSON	FITIMI MESATAR
11.12	219,729	€112,236,401	72,551,001	€90,757,918	€511	23.7%
12.12	64,727	€26,922,290	17,402,902	€21,752,023	€416	23.8%
13.12	22,263	€9,681,406	6,258,181	€7,791,174	€435	24.3%
14.12	24,907	€11,421,447	7,375,813	€9,146,079	€459	24.9%
15.12	12,672	€5,155,421	3,332,097	€4,129,514	€407	24.8%
16.12	7,825	€3,103,619	2,001,173	€2,481,829	€397	25.1%
17.12	5,148	€2,037,394	1,312,331	€1,630,117	€396	25.0%
18.12	4,483	€1,830,165	1,178,470	1,460,413	€408	25.3%
19.12	2,458	€949,556	611,433	764,022	€386	24.3%
20.12	1,910	€671,567	432,432	538,449	€352	24.7%
21.12	6,916	€2,751,413	1,775,220	2,211,188	€398	24.4%
22.12	6,372	€2,364,231	1,524,523	1,883,886	€371	25.5%
23.12	4,539	€1,584,470	1,021,580	1,261,971	€349	25.6%
24.12	3,472	€1,166,968	751,622	924,784	€336	26.2%
25.12	1,732	€579,880	373,490	460,587	€335	25.9%
26.12	984	€337,295	217,245	270,382	€343	24.7%
27.12	841	€266,693	171,772	213,832	€317	24.7%
28.12	2,076	€769,543	495,329	605,195	€371	27.2%
29.12	1,904	€686,792	440,929	540,179	€361	27.1%
30.12	1,612	€517,537	332,415	406,976	€321	27.2%
31.12	987	€384,699	247,172	303,503	€390	26.8%
GJITHSEJ	397,557	€185,418,786	119,807,130	€147,193,953	€466	26.0%

INVESTIMET MË 2020

SHËNIM: FKKP-ja nuk mund të garantojë se performanca e investimeve në të ardhmen do të jetë sikurse në të kaluarën. FKKP-ja i investon mjetet e saj nën menaxhim me qëllim që: së pari, të ruajë fuqinë blerëse të kursimeve pensionale dhe, së dyti, për t'ia rritur atyre edhe më shumë vlerën. Sidoqoftë, të gjitha investimet i nënshtrohen një niveli të riskut varësisht prej shkallës së kthimit të synuar. Kjo njësoj vlen edhe për investimet e FKKP-së, të cilat i nënshtrohen një sërë risqesh, por pa u kufizuar vetëm në to, sikurse janë: risku valutor, risku i normës së interesit, risku kreditor, risku i çmimit, risku politik, risku i palës tjetër, risku i likuiditetit, risku i derivativave e të tjerë. Më shumë detaje për secilin risk dhe ndërlidhjen e tij sipas secilit fond investues prezantohen në pasqyrat financiare, të bashkëngjitura me këtë raport.

PLASMANI	VLERA E INVESTIMEVE MË 31 DHJETOR 2020	KTHIMI BRUTO NGA INVESTIMET PËR VITIN 2020
BNY Mellon Real Return Fund [X] ISIN: IE00B504KX99	€357,973,238	€27,536,267
Nordea 1 Stable Return Fund [X] Euro ISIN: LU0539147214	€336,904,158	€6,102,714
Amundi 3M-I ISIN: FR000703813	€265,370,148	[€774,943]
AXA Global Inflation Linked Bonds [I] Eur ISIN: LU0227145629	€154,357,691	€5,164,846
BNP Paribas - PDP Parvest Diversified Dynamic [I] ISIN: LU0102035119	€109,423,312	[€1,307,307]
Invesco QQQ Trust ETF ISIN: US46090E1038	€39,024,092	€13,413,416
Nordea 1 Global Stable Equity Fund ISIN: LU0257969260	€33,945,261	[€9,789,506]
Vanguard Investment Series plc Global Stock Index Fund Euro hedged ISIN: IE00B03HD316	€33,673,844	€6,782,245
iShares Edge MSCI Europe Min Vol ETF ISIN: IE00B86MWN23	€12,340,471	€9,032,524
iShares Edge S&P 500 Minimum Volatility UCITS ETF EUR Hedged ISIN: IE00BYX8XD24	€9,149,305	€6,574,645
Schroders Global Diversified Growth Fund ISIN: LU0776411141	--	[€2,312,036]
AXA Optimal Income I EUR ISIN: LU0184635471	--	[€2,575,571]
Amundi Rendement Plus I2 ISIN: FR0011027283	--	[€3,118,598]
iShares Core € Corp Bond UCITS ETF EUR [Dist] ISIN: IE00B3F81R35	--	[€1,148,829]
Amundi IS EURO Corporates ETF-C EUR ISIN: LU1681039647	--	[€986,165]
iShares Edge MSCI USA Quality Factor ETF ISIN: US46432F3394	--	[€3,735,894]
iShares S&P 500 EUR Hedged UCITS ETF [Acc] ISIN: IE00B3ZWOK18	--	€5,860,355
iShares EURO STOXX 50 UCITS ETF [DE] ISIN: DE0005933956	--	€4,314,218
Fletobligacione Qeveria e Republikës së Kosovës	€449,848,742	€8,317,671
Depozitat me afat BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK	€129,504,216	€2,638,627
Të ardhura të tjera – dividendat nga fondet e hapura [ETF]	--	€495,324
GJITHSEJ	€1,931,514,478	€70,484,003

INVESTIMET

2020

FKPK-ja mori çmim të rëndësishëm (nga IPE Awards) duke u vlerësuar mes më të suksesshmeve në Europë për vitin 2020 në "Menaxhimin aktiv të investimeve".

Kthimi neto për vitin ishte +3.0% ndërsa mjetet nën menaxhim në fundviti ishin për 1.1% më të larta.

2019

U angazhuan për herë të parë fondet investuese ETF dhe investimet në Kosovë arritën vlerën rekorde prej gati 500 milionë euro.

Kthimi neto për vitin ishte +8.9% ndërsa mjetet nën menaxhim në fundviti ishin për 17.0% më të larta.

2018

Suksesshëm u përmbyll procesi për përzgjedhjen e një brokeri për investime në ETF. U tërhoq i gjithë investimi nga një aset-menaxher.

Kthimi neto për vitin ishte -5.3% ndërsa mjetet nën menaxhim në fundviti ishin për 2.2% më të larta.

OPERACIONET

2018

Rreth 178 mijë njoftime për pasqyrat e llogarive u dërguan me e-mail. Numri i llogarive në eTrusti arriti në 102 mijë dhe rreth 10 mijë shërbime u ofruan në rrjetet sociale.

Kontributet e paalokuara u reduktuan në 0.08% të kontributeve të arkëtuara.

2019

Numri i llogarive në eTrusti arriti në gati 130 mijë duke përbërë kështu 30% të llogarive aktive për vitin 2019. U vendos në shërbim e-Kiosku, që kontribuuesit ta shtypin vetë pasqyrën kurdo [24/7].

Kontributet e paalokuara u ngritën në 0.14% të kontributeve të arkëtuara.

2020

U përgatit procesi i aplikimit në distancë për tërheqjen e 10%-shit dhe gjatë dhjetorit aplikuan suksesshëm 397,557 persona. Numri i llogarive në eTrusti u dyfishua (në 255,903) duke përbërë kështu 36% të të gjitha llogarive.

Kontributet e paalokuara ranë në 0.08% të kontributeve të arkëtuara.

ANKRONIME

ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
BQK	Banka Qendrore e Republikës së Kosovës
FKPK	Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës
KUVENDI	Kuvendi i Republikës së Kosovës
QEVERIA	Qeveria e Republikës së Kosovës
SNRF	Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar
BPV	Bruto Prodhimi Vendor (publikuar nga Agjencia e Statistikave të Kosovës)
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
PTF	Programi i Tërheqjes në Faza (i kursimeve pensionale)
ASHI	Agjencia e Shoqërisë së Informacionit

PËRKUFIZIME TERMASH

AKSIONE - Instrument financiar që siguron pronësi në kompani, varësisht nga shkalla e investimit.

LETRAT ME VLERË APO FLETOBLINGACIONE - Instrument financiar i emtuar nga një qeveri ose korporatë, dhe me afat të caktuar të maturimit, që zakonisht paguan në afate të caktuara një shumë të bazuar në kamata fikse ose fleksibile.

MULTI ASETE - Fonde investuese që kanë në përbërje një përzjerje të instrumenteve në klasat e aseteve kryesore financiare (aksione, bono dhe para e gatshme).

RREZIK INVESTUES - Nënkupton gjasat ose mundësitë që të pësohen humbje nga investimi i ndërmarrë kundrejt një niveli të caktuar të fitimit.

BENÇMARK - Një nivel standard referues për ta krahasuar dhe analizuar performancën e investimeve. FKPK-ja e ka si bençmark indeksin e çmimeve të konsumit të Kosovë, që ndryshe njihet si niveli i inflacionit në vend.

KONTRIBUT I DEFINUAR - Është një plan i përcaktuar i kontribuimit, ku kontributet fikse paguhen në një llogari individuale nga punëdhënësi dhe punëmarrësi. Më pas ato kontribute investohen dhe kthimet nga investimet (pozitive ose negative) i kreditohen llogarisë individuale. Në momentin e pensionimit kjo llogari përdoret për të ofruar përfitimin pensional, zakonisht përmes blerjes së anuitetit, i cili më pas mundëson të ardhura të rregullta mujore.

SHIFRA PËR 5 VJET

61.7%

RRITJA NETO E MJETEVE

18.2%

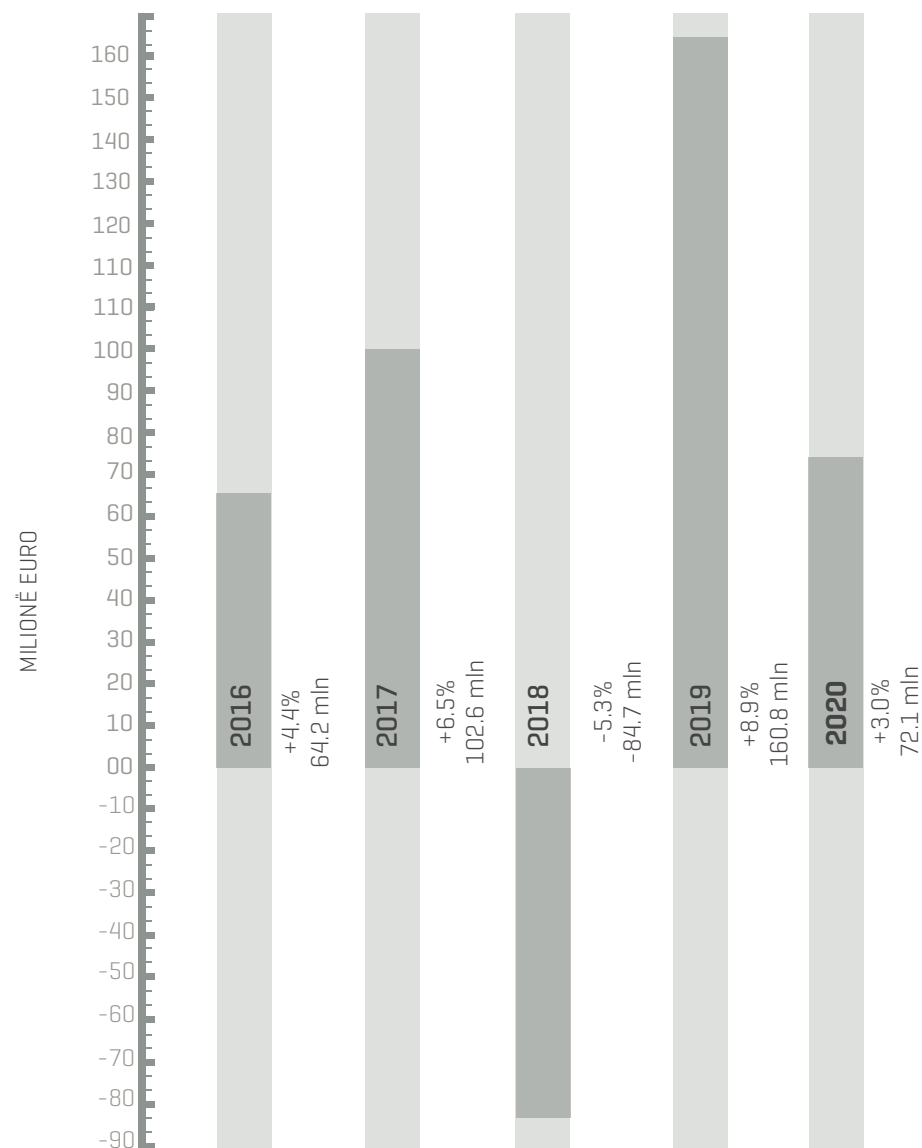
RRITJA E ÇMIMIT TË AKSIONIT

€314.9mln

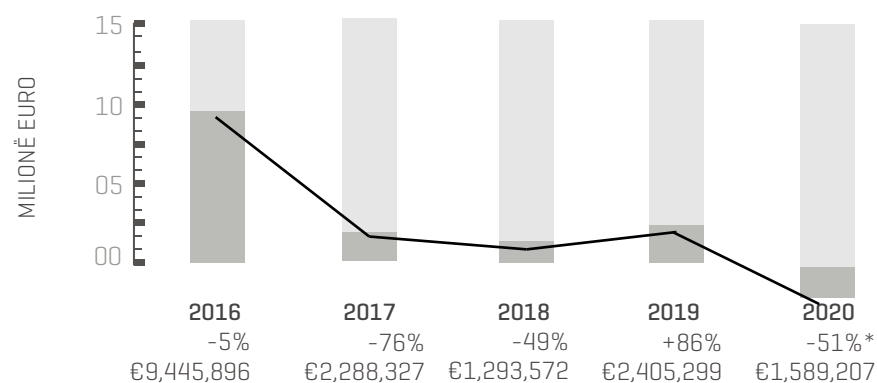
KTHIMI BRUTO NGA INVESTIMET

KTHIMI NGA INVESTIMET

RRITJA/RËNIA VJETORE E ÇMIMIT TË NJËSISË

KONTRIBUTET KUMULATIVE TË PAALOKUARA

RËNIA E KONTRIBUTEVE TË PAALOKUARA SI PËRQINDJE E TOTALIT TË KONTRIBUTEVE

*Më shumë informacione për këtë rënie të jashtëzakonshme të kontributeve të paalokuara më 2020 mund të gjeni në faqen 48 të këtij raporti vjetor.

NUMRI I LLOGARIMBAJTËSVE DHE DEMOGRAFIA E KONTRIBUESVE

VITI	NUMRI I LLOGARIMBAJTËSVE			KONTRIBUESI AKTIVË						
	LLOGARIVE	MESHKUJ	%	FEMRA	%	MESHKUJ	%	FEMRA	%	
	[A]	[B]	[B]/[A]	[C]	[C]/[A]	[D]	[E]	[E]/[D]	[F]	[F]/[D]
2016	541,923	377,192	69.6%	164,371	30.4%	312,672	213,331	69.2%	99,341	31.8%
2017	591,527	406,815	68.8%	184,712	31.2%	352,849	238,005	67.5%	114,844	32.5%
2018	626,687	426,960	67.9%	199,727	32.1%	344,453	229,515	66.6%	114,938	33.4%
2019	669,973	450,845	67.3%	219,128	32.7%	379,827	248,618	65.5%	131,209	34.5%
2020	707,388	469,286	66.3%	238,102	33.7%	387,526	249,355	64.3%	138,171	35.7%

MJETET NETO NËN MENAXHIM TË FKPK-SË KUNDREJT BPV-SË VJETORE TË KOSOVËS

	2016	2017	2018	2019	2020
Mjetet neto nën menaxhim	€1,417,970,874	€1,634,648,056	€1,681,148,926	€1,966,956,583	€1,986,814,077
BPV reale e Kosovës	€6,070,200,000	€6,282,200,000	€6,659,000,000	€7,006,000,000	€6,810,000,000*
Mjetet neto kundrejt BPV së Kosovës	23.4%	26.0%	25.2%	28.1%	29.2%

MJETET E MENAXHUARA NGA FKPK-JA NË FUND TË 2020-S KANË ARRITUR NË

29.2%

TË BPV-SË REALE TË KOSOVËS

*SIPAS VLERËSIMIT TË AGJENCISË SË STATISTIKAVE TË KOSOVËS PËR TM4 2020

MISIONI DHE AMBICIA

Misioni ynë është t'i investojmë kursimet pensionale dhe t'i administrojmë llogaritë individuale të kontribuuesve deri në pensionimin e tyre.

Ne angazhohemi që misionin tonë ta arrijmë përmes investimeve të matura të mjeteve me procese të efektshme administrative.

Ambicia jonë është që të ofrojmë shërbimet më të mira të mundshme për kontribuuesit si dhe të jemi institucioni më i besuar në Kosovë.

Ambicien tonë përpiqemi ta arrijmë përmes profesionalizmit dhe integritetit të stafit si dhe transparencës institucionale.

PARATHËNIE E PËRBASHKËT E KRYESUESIT TË BORDIT DHE DREJTORIT MENAXHUES

E nderuara lexuese / I nderuar lexues,

Raporti Vjetor 2020, së bashku me pasqyrat financiare të bashkëngjitura, është publikimi më i rëndësishëm vjetor i institucionit, ku shpalosim në detaje çështjet më kryesore të investimeve dhe operacioneve.

2020-ta ishte një vit i jashtëzakonshëm. Ishte një vit i një pandemie globale, më të ashprën e një shekulli, një recesioni global, por edhe veprimesh të papara të qeverive; dhe vit i cili për ne u mbyll me dhënien e mundësisë së tërheqjes së parakohshme rreth 650 mijë kontribuuesve – e njohur si tërheqja e 10%-shit. Ishte një vit në të cilin secili prej nesh u përball me sfida të vështira por edhe kur institucionet zbuluan se çfarë ishin në të vërtetë dhe, ndonjëherë, çfarë mund të bëhen në të ardhmen.

Duke parë ngjarjet që zhvilloheshin gjatë gjithë vitit, ne ishim shumë të përqendruar në atë çfarë si institucion mund të bënim për të shërbyer. Duke nisur prej shkurtit, së pari në Kinë e më vonë në gjithë botën, pandemia filloi të prekte fort investimet tona në tregjet financiare ndërkombëtare. Si zgjidhje, Bordi Drejtues vendosi të marrë masa mbrojtëse për të gjithë ata që mbërrinin moshën e pensionit këtë vit, duke i kaluar në një portofol që është i pandjeshëm ndaj luhatjeve të zakonshme investuese.

Njëkohësisht, u pa emergjente ulja e shpejtë [para efekteve të pandemisë] e investimeve në instrumentet me risk/kthim të theksuar. Mjetet e tërhequra u drejtuan në fonde të tregut të parasë dhe fletobligacioneve – përfshirë letrat me vlerë të Thesarit të Republikës së Kosovës. Këto vendime, siç u konfirmua edhe nga performanca tejet pozitive për vitin 2020, dolën të jenë të sakta dhe efikase. Si të tilla i gjykoi edhe organizata kryesore në Evropë për fondet pensionale, IPE Awards, që FKPK-në e vlerësoi me “Mirënjohje të Lartë” në fushën e “Menaxhimit Aktiv të Investimeve”. Nuk ka sesi të mos ndjehemi të përmbushur e krenar me këto arritje!

Të gjitha vendimet e institucionit, sikurse gjithnjë, i kishin parasysh katër parimet themelore të caktuara me ligj, që janë: i) siguria e mjeteve pensionale, ii) diversifikimi i investimeve, iii) kthimi maksimal në raport me sigurinë e mjeteve pensionale dhe iv) mbajtja e likuiditetit të mjaftueshëm.

Të bazuar në këto parime, si dhe duke kërkuar vazhdimisht mundësi të reja investuese, por edhe pa kursyer asnjë vegël që e ndihmon arritjen e objektivave, FKPK-ja përmbylli edhe një vit të suksesshëm në investime. Mbi €72 mln ishte kthimi bruto nga investimet për 2020, si dhe çmimi i aksionit u ngrit për 3.0%.

Bordi Drejtues, i ndihmuar nga Menaxhmenti dhe Njësia për Investime dhe Risk, edhe këtë vit u orientua kah alokimi i më shumë mjeteve në Kosovë dhe reduktimi i atyre jashtë vendit, për sa kohë tregjet financiare operojnë në turbullira. Si rrjedhim, në fundviti i kishim rreth €580 mln në Kosovë, sa gati 30% e të gjitha mjeteve nën menaxhim. Një vit më parë në Kosovë i kishim rreth €484 milionë, sa rreth 25% e mjeteve. Rreth 78% e investimeve në Kosovë ishin në letra me vlerë të Qeverisë dhe pjesa tjetër në depozita bankare. Në bankat e Kosovës sivjet kishim reduktim, si për shkak të maturimeve por edhe ngase bankat ulën kërkesën për depozita.

Në pjesën e operacioneve, gjithë gjysma e dytë e vitit kaloi nën përgatitjen e kalimit të ndryshimeve ligjore për tërheqjen e 10%-shit. Një situatë e tillë e pamundësoi rrjedhën normale të planit vjetor të punës në institucion, duke shkaktuar mbingarkesë dhe trysni të vazhdueshme.

Por përsëri, pas hyrjes në fuqi të ligjit [më 7 dhjetor 2020], stafit të Teknologjisë së Informacionit iu deshën më pak se katër ditë që t'i finalizonte përgatitjet teknike për të mundësuar numër të pakufizuar aplikimesh njëkohësisht. E gjithë kjo përmes internetit, me procedurë të lehtë por pa e kompromentuar asnjëherë sigurinë e të dhënave.

Ditën e hapjes së aplikimit, më 11 dhjetor, për tetë orë aplikuan me sukses mbi 220 mijë veta ndërsa brenda tri javësh 397,557 kontribuues, që u paguan pa vonesa. Në total mbi €185 mln ishin pagesat për këtë periudhë, ku secili përfitues në mesatare tërhoqi nga €446, duke siguruar edhe 26% kthim nga investimet. Në këto llogaritje nuk janë përfshirë edhe rreth €50 mln për pensionimin e zakonshëm, që këtë vit i kishim 7,078 përfitues. E përkundër këtyre tërheqjeve, mjetet nën menaxhim u rritën përsëri me €21 mln nga fundviti 2019, dhe arritën në €1.99 mld.

Sikur të mos mjaftonin këto që cekëm më lart, numri i kërkesave për qasje online në llogari [përmes eTrustit] u shumëfishua, ndërsa me dhjetëra mijëra telefonata, e-maile e mesazhe në rrjetet sociale duhej trajtuar me kohë dhe në plotësi. Për gati 130 mijë u rrit numri i llogarive në eTrusti [ose me 97%], u trefishua numri i ndjekësve në Facebook [në gati 45 mijë] si dhe u siguruan dhjetëra mijëra adresa e-maili, për t'i dërguar pasqyrat vjetore saktë e pa kosto.

Nën këto kushte, institucioni vazhdoi të ketë një staf të angazhuar prej vetëm 28 vetash me kontratë të përhershme, e me pak veta me kontratë të përkohshme, tek Njësia e TI-së dhe Marrëdhëniet me Klientë. Njëkohësisht, institucioni ia doli të mos mbyllet e as kufizoj shërbimet as edhe për një ditë të vetme përgjatë vitit 2020; pasi, fatmirësisht, nuk kishim infektive masive të stafit.

Edhe në këto rrethana jo të zakonshme, FKPK-ja rezultoi se veprroi gjithnjë në pajtim me dispozitat ligjore dhe rregulloret në fuqi. Andaj na gëzon fakti që edhe këtë vit Pasqyrat Financiare të FKPK-së janë plotësisht të pastra, sipas opinionit të Auditorit të Jashtëm.

Qartësisht këto sfida na sollën në një stad të ri të pjekurisë dhe rritjes institucionale, të vlerësuar gjerësisht nga kontribuuesit, institucionet e ndryshme, mediat por edhe publiku i gjerë.

Në përmbyllje, ne jemi të kënaqur për atë që arriti institucioni kolektivisht dhe individualisht. Duam të nënvizojmë vlerësimin për arritjet e jashtëzakonshme të stafit, Menaxhmentit dhe Bordit Drejtues të FKPK-së! Ia dolëm të realizojmë suksesshëm [marrë parasysh kushtet] projektin më të madh e më voluminoz qysh prej themelimit.

Me këtë rast, sinqerisht i falënderojmë për bashkëpunimin BQK-në, drejtuesit dhe stafin e bankave në vend, mediat dhe ASHI-në. Po ashtu, duam të falënderojmë edhe Kuvendin e Kosovës për konstruktivitet dhe mbikëqyrje proaktive në avancimin e institucionit.

U jemi të gjithëve mirënjohës!

**MË TË SIGURT
SË BASHKU!**

01

ORGANIZATA DHE FINANCAT

Organizata, Bordi dhe Organogrami
Anëtarët e Bordit në fund të vitit
Procesi i vendimmarrjes së Bordit Drejtues
Komisionet e Bordit Drejtues
Administrata
Mbikëqyrja dhe auditimi
Financimi
Shpenzimet

ORGANIZATA

FKPK-ja është themeluar si institucioni i vetëm për menaxhimin dhe investimin e kontributeve të detyrueshme pensionale të të punësuarve të Kosovës, si dhe për administrimin e llogarive individuale të kursimeve pensionale të kontribuuesve deri në pensionimin e tyre. FKPK-ja u themelua me Ligj në dhjetor të vitit 2001 si institucion jo për profit. Si i tillë, qëllimi i vetëm i FKPK-së është t'i shërbejë vetëm interesit më të mirë të kontribuuesve të saj. FKPK-ja u funksionalizua në tërësi me Bord, Administratë dhe vendosje të proceseve në gusht 2002. Asokohe, Administrata numëronte 22 punonjës dhe kishte pesë njësi. Që nga atëherë, Administrata në mënyrë organike ka evoluar në 28 punonjës dhe tetë njësi. Gushti i vitit 2002 ishte po ashtu muaji në të cilin u arkëtuan kontributet e para nga punonjësit e sektorit publik. Më 2003, të vetëpunësuarit dhe personat e punësuar në sektorin privat iu bashkëngjiten kursimit pensional. Për herë të parë mjetet pensionale u investuan më 2003 në fonde të parasë së gatshme. Kjo u pasua me investime në aksione më 2004 dhe me investime në fonde që tregtonin me instrumente borxhi më 2006.

Më tej investimet u zgjeruan për të përfshirë fondet multi-asetëshe më 2010, fondet me target riskun më 2011.

Më 2014 e 2015 në portofolin investues u shtuan fondet investuese multi-asetëshe me menaxhim risku, ato të aksioneve me dividend si dhe me menaxhim risku. Më 2017 u rifut në portofol tregu i parasë së gatshme përmes angazhimit të fondit Amundi - 3M I. Më 2018 u përmbyll procesi i përzgjedhjes së brokerit për investime në fondet ETF, që i dha institucionit më shumë alternativa investuese. Më 2020, për vitin e dytë radhazi FKPK-ja i uli investimet në tregjet financiare. Në Kosovë investimi i parë ndodhi në depozitat bankare më 2008, ndërsa investimi i parë në fletobligacione afatshkurtra të Kosovës u realizua më 2012. Më 2014 e 2015 u fillua me investimet në fletobligacionet afatmesme. Më 2020 arritën në nivele rekorde investimet në letrat me vlerë të Qeverisë, në afër €450 milionë. Ndryshimet ligjor, që hynë në fuqi më 7 dhjetor 2020, iu mundësuan kontribuuesve tërheqjen e 10% të bilancit nga FKPK-ja. Kjo ishte një sfida për institucionin që ia doli ta përballojë e menaxhojë shkëlqyeshëm.

Po sivjet, FKPK-ja u vlerësua me "Mirënjohje të Lartë" (nga IPE Awards) në "Menaxhimin Aktiv të Investimeve".

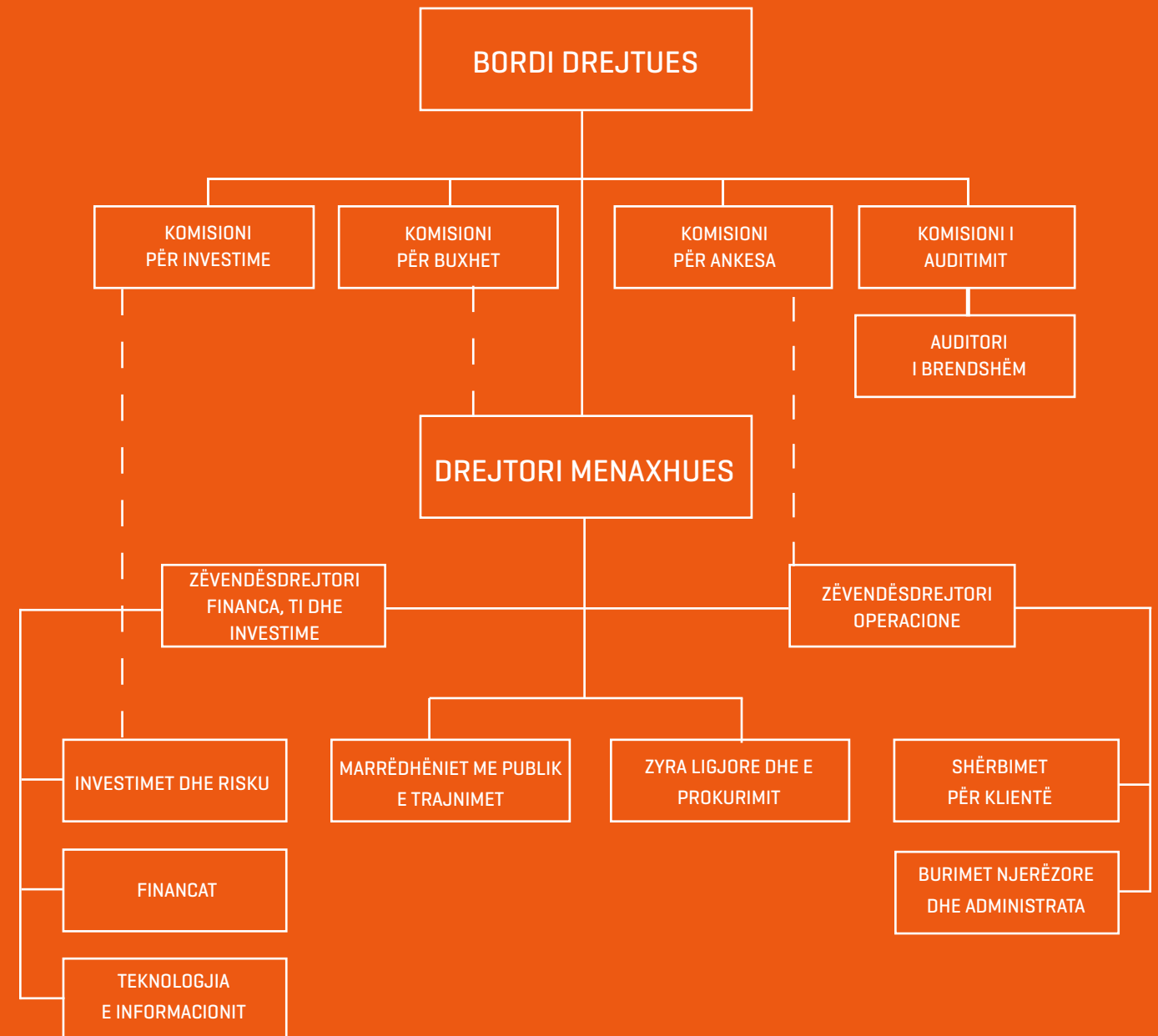
BORDI DREJTUES

FKPK-ja qeveriset nga Bordi Drejtues, anëtarët e të cilit emërohen nga Kuvendi i Kosovës si të mirëbesuarit për mjetet pensionale.

Ligji Nr. 04/L-101 i Republikës së Kosovës për Fondet Pensionale në Kosovë, bashkë me plotësimet dhe ndryshimet e tij [me Ligjin Nr. 04/L-168 dhe Ligjin Nr. 05/L116], shtjellon detajisht funksionimin dhe përgjegjësitë e FKPK-së dhe Bordit të tij. Rregullat pensionale të BQK-së nxjerrin legjislacionin dytësor në lidhje me investimin e mjeteve pensionale, matjen e performancës, tërheqjen e kursimeve pensionale dhe kërkesat për raportim të FKPK-së. Të drejtat dhe përgjegjësitë e Bordit përfshijnë, por nuk kufizohen në: përzgjedhjen ose largimin e menaxhuesve të mjeteve, kujdestarëve, fondeve të hapura për investime si dhe palëve të treta; miratimin e parimeve dhe politikave për investimin e mjeteve pensionale; punësimin e personelit ekzekutiv të FKPK-së; miratimin e pasqyrave të FKPK-së.

Bordi mund të ketë shtatë anëtarë me drejtë vote, dhe një anëtar pa të drejtë vote që përfaqëson Qeverinë. Së paku pesë nga anëtarët me të drejtë vote duhet të jenë profesionalë, me së paku dhjetë vjet përvojë në fushën e investimeve ose të menaxhimit të fondeve pensionale; së paku një anëtar me përvojë relevante për të përfaqësuar interesat e punëmarrësve në Kosovë, dhe së paku një anëtar me përvojë relevante për të përfaqësuar interesat e punëdhënësve të Kosovës.

Edhe më 2020 Bordi Drejtues, sa i përket anëtarëve me të drejtë vote, ishte i kompletuar në përbërje, duke pasur pesë anëtarë profesionalë dhe dy anëtarë përfaqësues. Ndërsa as këtë vit në Bordin Drejtues nuk është emëruar anëtar i përfaqësues i Qeverisë, pa të drejtë vote. Mungesë kjo evidentonte prej vitit 2008, të cilën vazhdimisht e kemi cekur në raportet vjetore.

ANËTARËT E BORDIT NË FUND TË VITIT

Z. RUZHDI MORINA

Kryesues i Bordit Drejtues, Kryesues i Komisionit për Buxhet si dhe anëtar i Komisionit për Investime

Doktor i shkencave juridike, drejtimi Ndërkombëtar. Më përvojë të gjatë në Bashkimin e Sindikatave të Pavarura të Kosovës dhe me eksperiencë të dëshmuar profesionale rreth fondeve pensionale.

ROLI NË BORD:

Profesional

ZGJEDHUR:

Maj 2009

MANDATI AKTUAL:

I katërt

Z. FREDERICK ARTESANI

Kryesues i Komisionit të Investimeve dhe anëtar i Komisionit për Buxhet

Ekonomist dhe këshilltar i pavarur financiar me mbi 37 vjet përvojë në tregjet financiare.

Profesional

Tetor 2008

I katërt

Z. BEHXHET HALITI

Kryesues i Komisionit të Auditimit dhe anëtar i Komisionit të Investimeve

I diplomuar në Fakultetin e Ekonomisë të Universitetit të Prishtinës. Prej vitit 2003 është përfshirë në procesin e përpilimit dhe zbatimit të politikave fiskale në Kosovë.

Profesional

Dhjetor 2015

I dytë

Z. HAJDAR KORBI

Anëtar i Komisionit të Investimeve dhe Komisionit të Ankesave

Magjistër i shkencave në Ekonomiks për analizë biznesi nga Universiteti Staffordshire në Mbretërinë e Bashkuar dhe me përvojë mbi 10-vjeçare si lektor i institucionit edukues RIT në Kosovë.

Profesional

Nëntor 2017

I parë

Z. VALDRIN KASUMAJ

Kryesues i Komisionit të Ankesave dhe anëtar i Komisionit të Auditimit

Magjistër i Shkencave Ekonomike në Menaxhment dhe Informatikë, dhe magjistër i Shkencave të Inxhinierisë Mekanike. Me përvojë angazhimi në Odën Ekonomike të Kosovës.

Përfaqësues i punëdhënësve

Nëntor 2017

I parë

Z. DRITON QEHAJA

Anëtar i Komisionit të Investimeve dhe Komisionit për Buxhet

Profesor i Asociuar në Universitetin e Prishtinës "Hasan Prishtina" me gradën e doktorit të shkencave ekonomike dhe sociale.

Profesional

Gusht 2012

I dytë

Z. YMER YMERI

Anëtar i Komisionit të Auditimit dhe Komisionit për Ankesa

I diplomuar në Fakultetin e Shkencave Matematiko-natyrore dhe me titull magjistër i menaxhmentit. Për 15 vjet ka qenë mësues ndërsa prej vitit 2000 është angazhuar në SBASHK.

Përfaqësues i punëmarrësve

Dhjetor 2018

I parë

PROCESI I VENDIMMARRJES SË BORDIT DREJTUES PËR INVESTIMET E FKPK-SË

TË DREJTAT DHE PËRGJEGJËSITË

FKPK-ja qeveriset nga Bordi Drejtues, anëtarët e të cilit emërohen nga Kuvendi i Kosovës për administrimin në mirëbesim të mjeteve pensionale. Të drejtat dhe përgjegjësitë e Bordit përfshijnë, por nuk janë të kufizuara: në adoptimin e parimeve dhe politikave për investimin e mjeteve pensionale; definimin e alokimit strategjik të mjeteve për fondet e FKPK-së si dhe përcaktimin e natyrës dhe shumave të çfarëdo ndryshimi në alokim, strategji dhe politikën investuese; përzgjedhjen, monitorimin dhe largimin e instrumenteve të hapura dhe menaxhuesve të mjeteve që zbatojnë strategjinë investuese dhe alokimin e definuar të mjeteve; përzgjedhjen e kujdestarëve të mjeteve dhe palëve të treta; rekrutimin e personelit ekzekutiv të FKPK-së; dhe miratimin e pasqyrave financiare të FKPK-së. Detyra parësore e Bordit Drejtues të FKPK-së është që të sigurojë që mjetet nën menaxhim janë investuar në mënyrë të kujdesshme dhe në pajtim me kërkesat e Ligjit dhe brenda kornizës së tij të parimeve dhe politikës investuese. Bordi Drejtues e pranon se ka përgjegjësi fiduciare kundrejt pjesëmarrësve dhe përfituesve në FKPK, dhe se do të ndjekë vetëm politikën që nuk e cenon këtë përgjegjësi.

INFORMIMI I BORDIT DREJTUES

Menaxhmenti dhe stafi i FKPK-së i informojnë në baza të rregullta (ditore ose javore - sipas nevojës) anëtarët e Bordit Drejtues me performancën e investimeve të FKPK-së, me gjendjen e kontributeve të pranuar dhe mjeteve të paineduara, me maturimin e investimeve në fletobligacionet e Kosovës dhe depozitat bankare, me ndarjen e investimeve sipas klasave dhe strategjive investuese, dhe e gjithë kjo në raport me ruajtjen e kufijve investues - sipas legjislacionit në fuqi.

INVESTIMI I MJETEVE

Bordi Drejtues i merr vendimet fiduciare duke realizuar investimin e të gjitha mjeteve të grumbulluara (dhe kontributeve në vazhdim): për tërheqjen ose përfshirjen e investimeve të reja në fondet e përzgjedhura sipas Parimeve Investuese dhe Politikës së adoptuar, për alokimin e detajuar të mjeteve siç është pasqyruar në matricën e investimeve, për investimet direkte - përfshirë këtu investimet në fletobligacionet e Qeverisë së Kosovës dhe depozitat bankare. Bordi Drejtues, në pajtim me analizat dhe informacionet e ofruara (përmes stafit dhe menaxhmentit të FKPK-së, por edhe përmes anëtarëve profesionalë në Bord) merr vendime për të shtuar ose hequr investime nga klasat e mjeteve (aksione, multi-asete, instrumente borxhi, tregun e parasë) duke bërë kështu balancimet e nevojshme në linjë me analizat e secilit fond.

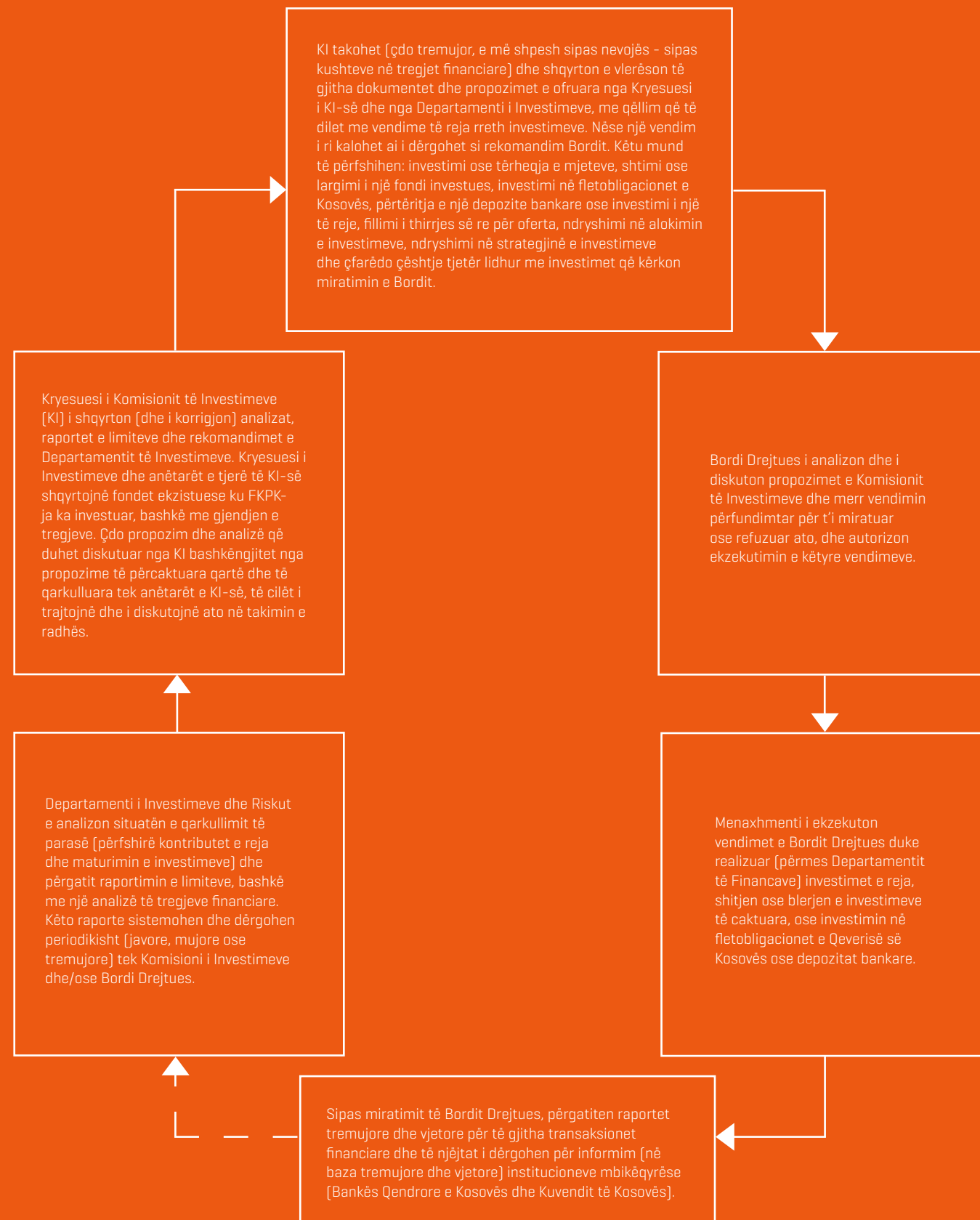
Njësia e investimeve dhe riskut, së bashku me Komisionin e Investimeve të Bordit Drejtues, dhe në pajtim me Manualin e Investimeve të FKPK-së, përmes rekomandimeve të ndryshme, duke ngërthyer parashikimet ekonomike, ndryshimet e politikave financiare, ndryshimet e sjelljeve në tregje, publikimeve të rezultateve të kompanive dhe sektorëve, por edhe çfarëdo faktori tjetër që ndikon investimet aktuale ose potenciale, ose ndihmon në menaxhimin aktiv të investimit të mjeteve. Këto rekomandime kanë për qëllim të përmirësojnë kthimet nga investimet me risk të menaxhuar, nën mandatin e FKPK-së për investime të kujdesshme në afatgjatë. Përpara se çfarëdo fondi investues të angazhohet, kalon një kohë e gjatë në procesin e përzgjedhjes (prej thirrjes ndërkombëtare për shprehje të interesit, deri tek studimi dhe intervistimi i detajuar i fondeve të tilla) që përfshinë: një analizë të detajuar e matësve të fondit investues dhe indikatorëve të investimit, ashtu sikurse edhe studimin e hollësishëm të parimeve investuese dhe metodologjisë së secilit fond. Një proces i tillë zakonisht kërkon angazhimin e një palë të tretë të specializuar, me një kosto jo të papërfillshme, por në këtë rast FKPK-ja përfiton nga kualifikimet dhe përvoja profesionale e anëtarëve të Bordit të saj që e bëjnë këtë vetë. Në anën tjetër, investimet në Kosovë (në fletobligacione dhe depozitat bankare) ndërmerren brenda kornizës së kushteve mbizotëruese të tregut për instrumentet sovraane me të ardhura fikse si dhe vlerësimin e rrezikut relativ të emetuesit.

RAPORTIMI DHE TRANSPARENCA

FKPK-ja publikon në uebfaqe të gjitha vendimet e rëndësishme të Bordit Drejtues (që lidhen me investimin e mjeteve), si dhe në baza ditore publikon në uebfaqe performancën e investimeve. Bordi Drejtues dërgon raporte të detajuara (tremujore dhe vjetore) tek institucionet mbikëqyrëse.

Për më tepër, anëtarët e Bordit zhvillojnë takime direkte me anëtarët e komisioneve funksionale të Kuvendit të Kosovës, si për të prezantuar performancën e investimeve ashtu edhe për nevojat e institucionit për caktimin e tarifave për financim. E njëjta procedurë vlen edhe për miratimin e raportit vjetor. FKPK-ja, përmes Menaxhmentit ose Bordit, është e pritshme t'i përgjigjet me transparencë të gjitha kërkesave për informacione të mediejeve relevante, duke shpalosur në detaje performancën dhe të dhënat e tjera rreth investimeve të FKPK-së.

CIKLI I VENDIMMARRJES SË BORDIT DREJTUES

KOMISIONET E BORDIT DREJTUES

Katër komisione të përhershme mbështesin funksionimin dhe vendimmarrjen e Bordit.

KOMISIONI I INVESTIMEVE

Kryesisht shqyrton politikën, parimet dhe strategjinë e investimit të mjeteve pensionale, ashtu sikurse performancën e investimeve dhe fondeve të hapura investuese përmes të cilave FKPK-ja i investon mjetet. Komisioni e shqyrton, gjithashtu, edhe pajtueshmërinë e investimeve me kërkesat ligjore dhe të rregullatorit. Komisioni i bën rekomandime Bordit për investimin dhe tërheqjen e mjeteve pensionale.

KRYESUES:

Frederick Artesani

ANËTARË:

Ruzhdi Morina
Behxhet Haliti
Hajdar Korbi
Driton Qehaja

TAKIME TË MBAJTURA:

Tetë

KOMISIONI PËR ANKESA

Shqyrton kërkesat, pretendimet dhe ankesat e kontribuuesve që i drejtohen Bordit ose FKPK-së. Komisioni ia paraqet Bordit rekomandimet dhe siguron që të gjitha rasteve t'iu jepet përgjigje brenda afateve dhe në pajtueshmëri me dispozitat ligjore në fuqi.

KRYESUES:

Valdrin Kasumaj

ANËTARË:

Hajdar Korbi
Ymer Ymeri

TAKIME TË MBAJTURA:

Katër

KOMISIONI I AUDITIMIT

Në mesin e funksioneve shqyrton raportet e rregullatorit dhe auditorit, dhe i rekomandon Bordit ndërmarrjen e planit të nevojshëm të veprimit për t'i trajtuar gjetjet dhe çështjet. Komisioni, po ashtu, shqyrton përshtatshmërinë e procedurave të brendshme, dhe në rast nevojë rekomandon ndryshime. Komisioni e shqyrton planin e auditimit për funksionet e auditimit të brendshëm, shqyrton kriteret për auditorin e jashtëm dhe rekomandon adoptimin e tyre nga Bordi.

Behxhet Haliti

Valdrin Kasumaj
Ymer Ymeri
Anëtare e Jashtme:
Mirlinda Ahmeti

Katër

KOMISIONI PËR BUXHET

Shqyrton nevojat buxhetore të FKPK-së dhe sipas tyre i jep rekomandime Bordit për nivelin e tarifave që duhen ngarkuar mbi mjetet pensionale. Komisioni gjithashtu i rekomandon Bordit miratimin e buxhetit dhe [kur ka nevojë] ndryshimeve në buxhet. Komisioni po ashtu shqyrton shpenzimet e FKPK-së kundrejt buxhetit.

Ruzhdi Morina

Frederick Artesani
Driton Qehaja

Katër

ADMINISTRATA

Administrata e FKPK-së drejtohet nga Menaxhmenti i lartë, i cili përbëhet nga Drejtori Menaxhues dhe dy zëvendësdirjtorë: njëri për financa, investime e risk dhe TI e tjetri për operacione dhe burime njerëzore.

Menaxhmenti synon që të angazhojë në FKPK individë efektivë, profesionalë dhe moralisht të shëndoshë, duke besuar se vetëm këto cilësi do të çojnë në progres më të madh, mjedis të shëndoshë pune, dhe përfundimisht, në shërbime më të mira për kontribuuesit; dhe njëkohësisht, në ruajtje të integritetit institucional të FKPK-së.

Për t'i arritur objektivat e mësipërme, Bordi dhe Menaxhmenti, sigurojnë që Administrata aktuale vazhdon t'i përmirësojë njohuritë dhe përvojën e saj, vazhdon të jetë e motivuar, dhe vazhdon të vë në funksion gjithë kapacitetet e saja mendore dhe profesionale në shërbim të avancimit të proceseve të brendshme dhe shërbimeve për klientë. Administrata është e ndarë në njësi funksionale, për të siguruar kështu efektivitet dhe efikasitet në punë.

Përmirësimi i proceseve administrative, dhënia e ndihmës Bordit Drejtues për analizën e investimeve, si dhe implementimin e vendimeve të Bordit, janë detyrat kryesore të Administratës. Performanca e kësaj të fundit mbikëqyret në vazhdimësi nga Bordi, ndërkaq udhëhiqet në baza ditore e zhvillohet nga Menaxhmenti.

Për vitin 2020 punonjës të përhershëm ishin 27 ndërsa me kontratë për punësim me kohë të pjesshme ishte një [më 2019: 27 të punësuar të përhershëm dhe një i punësuar me orar të pjesshëm].

Në kuadër të projektit për zhvillimin e sistemit të brendshëm për menaxhimin e llogarive, janë punësuar me kontratë me afat dyvjeçar dy anëtarë staf në Departamentin e TI-së. Të njëjtit kanë shërbyer edhe në përgatitjen teknologjike për aplikimin për tërheqjen e 10%-shit.

Ndërsa, me kontratë katër-mujore janë angazhuar edhe staf i përkohshëm, për mbështetjen e shërbimit për klientë në procesin për aplikimin e tërheqjes së 10%-shit, por që për shkak se mbi 90% e aplikimeve u kryen për tri javë, nuk ka pasur nevojë të angazhohen të gjithë për këtë periudhë.

Gjatë vitit janë angazhuar, sipas nevojës, edhe studentë, si praktikantë, për t'ju mundësuar atyre krijimin e përvojës profesionale, por edhe përmbushur nevojat shtesë [në disa muaj] në FKPK, tek shërbimi për klientë dhe departamenti i financave.

Punonjësit pjesëtarë të minoriteteve përbënin 7% të fuqisë punëtore [8% të atyre që e kanë deklaruar përkatësinë etnike]. Femrat përbënin 30% të stafit [2019: 30%]; 89% e stafit ishin më të vjetër se 35 vjet [2019: 85%], dhe 4% e stafit ishin me aftësi të kufizuara fizike të përhershme [2019: 4%]. Meqë nuk kishim ndryshime në stafin e përhershëm, mosha mesatare u ngrit për një vit, në 44.7 vjeç [2019: 43.7 vjeç].

MENAXHMENTI

1 DREJTOR MENAXHUES

NJËSIA

SHËRBIMET PËR KLIENTË	TEKNOLOGJIA E INFORMACIONIT	FINANCAT	INVESTIMET DHE RISKU
-----------------------	-----------------------------	----------	----------------------

PUNONJËS TË PËRHERSHËM

9	4	3	3
---	---	---	---

POZITAT

1 menaxher 7 këshilltarë pensionalë 1 recepcionist	1 menaxher 1 zhvillues i programeve 1 administrator i rrjetit 1 administrator i bazës së të dhënave	1 kontabilist i certifikuar 2 zyrtarë për financa	1 menaxher i departamentit 2 zyrtarë për investime dhe risk
--	--	--	--

PËRSHKRIMI

Ofron shërbimet ndaj klientëve. Kujdeset të informojë për llogaritë individuale që nga pagesa e kursimeve pensionale, bilancet e kursimeve dhe po ashtu këshillon pjesëmarrësit mbi pensionet e asistion ata për tërheqje të kursimeve. Mirëmban marrëdhëniet edhe me punëdhënësit me qëllim të përmirësimit të informacionit për t'i barazuar kontributet në llogaritë individuale. Në përgjithësi, ky staf është afër klientit gjatë gjithë ciklit të kursimit deri në pensionim.	Sigurojnë që e gjithë infrastruktura e teknologjisë së informacionit funksionon gjithë kohën e pa probleme: kujdesen për harduerët, softuerët, licencat, rrjetin e jashtëm e të brendshëm të FKPK-së, sigurinë e të dhënave dhe ruajtjen e të dhënave. Kujdesen që plani i rimëkëmbjes është çdo ditë i vlefshëm dhe e testojnë në baza të rregullta.	Kryejnë të gjitha transaksionet financiare, përfshirë investimin dhe tërheqjen e mjeteve në tregjet financiare; bëjnë llogarimbajten dhe kontabilitetin për mjetet pensionale dhe operacionet e FKPK-së. Kalkulojnë çmimin ditor të aksionit dhe përgatisin pasqyrat financiare, raportet mujore e tremujore dhe raportet e tjera të nevojshme për Bordin e FKPK-së, Rregullatorin dhe Kuvendin, si dhe komunikojnë me menaxhuesit e mjeteve.	Përgatitë analizat mbi: ecurinë e investimeve; riskun dhe luhatshmërinë e portofolios investuese; përputhshmërinë e investimeve me ligjin; mirëmbajtjen e strategjisë investuese të Bordit, përditësimin e uebfaqes në seksionin e investimeve.
---	---	---	---

2 ZËVENDËSDREJTORË

BURIMET NJERËZORE DHE ADMINISTRATA	ZYRA LIGJORE E AKTIVITETEVE TË PROKURIMIT	AUDITORI I BRENDSHËM	MARRËDHËNIET ME PUBLIK, TRAJNIMET, PËRKTHIMET
------------------------------------	---	----------------------	---

3	1	1	1
---	---	---	---

1 zyrtar i burimeve njerëzore 1 shtëpiak 1 zyrtar i sigurimit	1 zyrtar ligjor	1 auditor i brendshëm	1 zyrtar për marrëdhënie me publik, koordinimin e trajnimeve dhe përkthimeve
---	-----------------	-----------------------	--

Kujdesen për listëprezencën e stafit në punë, respektimin e orarit, përgatitjen e listës së pagave, kompensimeve të tjera dhe mbajnë arkën. Përveç këtyre merren me furnizimin, mirëmbajtjen dhe sigurinë e zyrës; mbajnë arkivin e dokumenteve të institucionit; mbështesin stafin dhe Bordin Drejtues në takime e udhëtime, brenda e jashtë vendit.	Zyra ligjore shqyrton ligjshmërinë e gjithëmbarshme të institucionit karshi legjisllacionit në fuqi dhe ndihmon në përpilimin e kontratave, marrëveshjeve; jep opinione ligjore dhe e përfaqëson FKPK-në në sistemin gjyqësor. Zyra ligjore aktualisht është duke kryer disa nga aktivitetet që më parë i kryente Zyrtari i Prokurimit. Megjithatë procesi i centralizimit të proceseve të prokurimit (në AQP) e ka ulur vëllimin e aktivitetit të brendshëm të prokurimit, duke qenë vetëm në rolin e koordinatorit me AQP.	Siguron Bordin se e gjithë veprimtaria e Menaxhmentit dhe Administratës dhe proceset në FKPK janë në përputhje me procedurat e brendshme, rregullat e BQK-së dhe ligjet në fuqi. Siguron efektivitetin dhe përshtatshmërinë e sistemit të FKPK-së dhe kontroleve të brendshme duke zhvilluar auditime të rregullta tremujore dhe ofruar rekomandime për zgjidhjen e çështjeve të ngritura. Raportet e Auditorit shqyrtohen nga Komisioni i Auditimit dhe Bordi Drejtues.	Mbështetë komunikimin e institucionit me medien, publikun dhe institucionet, zhvillimin e intervistave dhe konferencave, përpilimin e raportit vjetor dhe buletinit tremujor për kontribuuesit; administron uebfaqen dhe merr rolin e zëdhënësit, kur i delegohet; koordinon dhe ndihmon përkthimin e dokumenteve; koordinon procesin e trajnimeve, kur ka nevojë.
---	--	--	--

MBIKËQYRJA DHE AUDITIMI

FKPK-ja mbikëqyret dhe inspektohet nga ekzaminerët BQK-së që është rregullator i fondeve pensionale, dhe i raporton Kuvendit që e ka themeluar atë. Ajo auditohet nga auditori i brendshëm dhe i jashtëm.

FKPK-ja, si një institucion publik i pavarur, është subjekt i mbikëqyrjes nga rregullatorët dhe i auditimit nga auditorë të pavarur dhe profesional. Të gjitha këto mbikëqyrje dhe kontrole financiare, nga të cilat nuk kanë rezultuar me gjetje serioze qysh prej inicimit të aktivitetit të FKPK-së [më 2002], kanë vazhduar besimin e institucionit tek palët e treta.

Njëkohësisht, Bordi beson se këto mbikëqyrje bashkë me performancat e investimeve, kanë forcuar kredibilitetin dhe rritur besimin e publikut të gjerë në vendimmarrjen e Bordit dhe etikën e punës së Menaxhmentit.

Numri i proceseve audituese dhe inspektuese, por edhe intervali i tyre i realizimit, vazhduan të jenë të njëjta edhe më 2020. Kështu, FKPK-ja çdo tremujor i njofton: BQK-në, Kuvendin dhe Qeverinë për plasmanet e fondeve pensionale, investimet e reja, kthimin nga investimet, por edhe për harmonizimin e mjeteve pensionale. Ky informacion publikohet gjithashtu edhe në uebfaqen e FKPK-së për informim të gjerë publik.

Deri më tani historikisht secili auditor i pavarur që ka bërë auditimin e pasqyrave financiare të FKPK-së [operacionale dhe të mjeteve pensionale], të cilët janë të përzgjedhur përmes procedurave publike të prokurimit dhe janë miratuar si të tilla nga Banka Qendrore e Kosovës, nuk kanë dhënë opinion të kualifikuar mbi ato pasqyra. Auditori i Jashtëm, përmes letrës së menaxhmentit, mund të japë edhe rekomandime për funksionimin më të mirë të proceseve të FKPK-së.

Përveç raportimit tremujor, mbi përputhshmërinë e investimeve me dispozitat ligjore dhe Rregullat e BQK-së për pensionet, edhe përgjatë 2020-s FKPK-ja çdo muaj i raportoi departamentit të mbikëqyrjes pensionale në BQK për të gjitha aspektet investuese dhe gjendjen e përgjithshme të mjeteve pensionale.

Gjithashtu janë dhënë shpjegime dhe të dhëna sa herë është kërkuar nga BQK. Në rast se investimet e FKPK-së, për shkak të lëvizjeve në tregjet financiare, rastisin të mos jenë në pajtim me ligjin, atëherë FKPK-ja është e obliguar që menjëherë ta njoftojë BQK-në, dhe ka afat prej 180 ditësh për ta sanuar gjendjen. Gjatë vitit 2020 nuk kishte ndonjë rast të tillë.

Deri më 31 maj të çdo viti, FKPK-ja përpilon dhe e dërgon në BQK, Kuvend dhe Qeveri raportin vjetor për vitin paraprak, së bashku me pasqyrat financiare të audituara nga një auditor i pavarur, i cili i përzgjidhet vetëm pas pëlqimit të BQK-së. Raporti vjetor, bashkë me pasqyrat financiare, po ashtu publikohet në uebfaqe.

Gjatë vitit BQK-ja e ka finalizuar inspektimin për vitin paraprak, 2018, ku një numër i madh i dokumenteve është shqyrtuar; që nga procesverbalet e mbledhjeve të Bordit dhe Komisioneve e deri tek të gjitha çështjet investuese dhe operacionale. BQK-ja përgatit raport të detajuar, të cilin ia dërgon Bordit Drejtues të FKPK-së. Bordi e shqyrton raportin dhe jep komente.

Gjatë 2020-s BQK-ja ka realizuar një inspektim të përgjithshëm. Në rast të gjetjeve serioze BQK-ja duhet gjithashtu t'i raportojë Kuvendit, një veprim i cili deri më tani nuk ka qenë i nevojshëm. Përveç gjetjeve, BQK-ja i bën Bordit Drejtues edhe rekomandime. FKPK-ja e njofton BQK-në edhe për të gjitha vendimet e Bordit që kanë të bëjnë me kontribuuesit, qeverisjen e fondit, dhe çështje të tjera.

FKPK-ja e ka të punësuar një auditor të brendshëm, i cili i raporton së paku katër herë në vit Komisionit për Auditim të Bordit Drejtues të FKPK-së mbi të gjitha aspektet e aktiviteteve të institucionit. Përveç tij, prej 2018 ka filluar angazhimi i një anëtar të jashtëm në Komisionin e Auditimit, sipas kërkesës së BQK-së. Ky plotësim është bërë sipas Ligjit Nr. 05/L-116, i cili e ndryshon Ligjin Nr. 04/L-101 për Fondet Pensionale në Kosovë, së paku një anëtar i Komisionit të Auditimit duhet të jetë ekspert i jashtëm në fushën e kontabilitetit ose auditimit, i cili është i pavarur nga Bordi Drejtues dhe Menaxhmenti i FKPK-së.

Po ashtu, auditori i brendshëm, ekspert në fushën e auditimit të TI-së, ka realizuar një auditim të proceseve të brendshme të teknologjisë së informacionit në FKPK për vitin 2019, ndërsa për 2020 nuk ka pasur auditim të tillë.

REKOMANDIME TË NGRITURA NGA AUDITORI I JASHTËM DHE AUDITORI I BRENDSHËM MË 2020 DHE ECURIA

REKOMANDIMET

AUDITORI I JASHTËM

Mund të ekzistojnë dobësi në aspektin e sigurisë në rrjetin e brendshëm dhe serverët e FKPK-së, për të cilat dobësi administratorët e TI-së mund të mos jenë në dijeni, andaj rekomandojmë realizimin e testimit të penetrim.

Riparimi i plotë i të dhënave+sistemit bëhet çdo tremujor të vitit. Ky interval tejkalon 12 ciklet e kopjeve të plota rezervë që bëhen çdo javë nga sistemi kryesor. Rekomandojmë të shqyrtohet nëse riparimi i plotë i të dhënave+sistemit çdo tremujor është në shpeshtësinë e duhur.

AUDITORI I BRENDSHËM

Gjatë përpilimit të listës së kontribuuesve më TM1 2020, që i përkasin, sipas datëlindjes, portofolit për mbrojtje të kontribuuesve që arrinin moshën 65-vjeçare, janë përfshirë në këtë listë edhe disa persona, të cilët në sistemin e të dhënave e kanë pasur datën e lindjes të shënuar gabim. Së këndejmi nuk dihet saktë nëse personat e tillë i përkasin kategorisë së kontribuuesve të cilët Bordi Drejtues i FKPK-së ka marrë vendim që kontributet e tyre të mbrohen me çmimin e njësisë të vendosur më TM1 2020 e në vijim.

Rekomandimi është për Menaxhmentin që t'i bëjnë rregullimet e duhura në listën e kontribuuesve të mbrojtur në mënyrë që të largohen të gjithë ata persona që nuk i përkasin kësaj kategorie, sipas vendimit nga Bordi Drejtues.

Në politikat dhe procedurat e brendshme në paragrafin 7.1 kërkohet që Departamenti për Risk dhe Investime ndër të tjera të: "Përpiloj, zhvilloj dhe pasuroj skenarët e pritjeve të mundshme për kthim apo risk të investimeve" edhe pse kërkesa në fjalë përmbushet përmes raporteve dhe analizave të tjera. P ashtu FKPK-ja është e pajisur me platforma profesionale për ndjekjen e trendit të investimeve (si Bloomberg) të cilat mund të zhvillojnë analiza të menjëhershme, ndërkohë që nuk ka një analizë sensitive në baza vjetore për rreziqet relevante të portofolit të tilla si: rreziku kreditor, rreziku valutator e të tjera.

Departamenti i TI-së duhet t'i hartojë procedurat për përditësimin e rregullt të sistemeve, dhe arnimet e përditësimet duhet të aplikohen të paktën tri herë në vit. Po ashtu duhet të ketë listë me përparësi të këtyre përditësimeve, sipas rëndësisë së çështjes.

Të gjitha arnimet dhe përditësimet rekomandohet që së pari të testohen në mjedis të izoluar.

ECURIA/KOMENTI

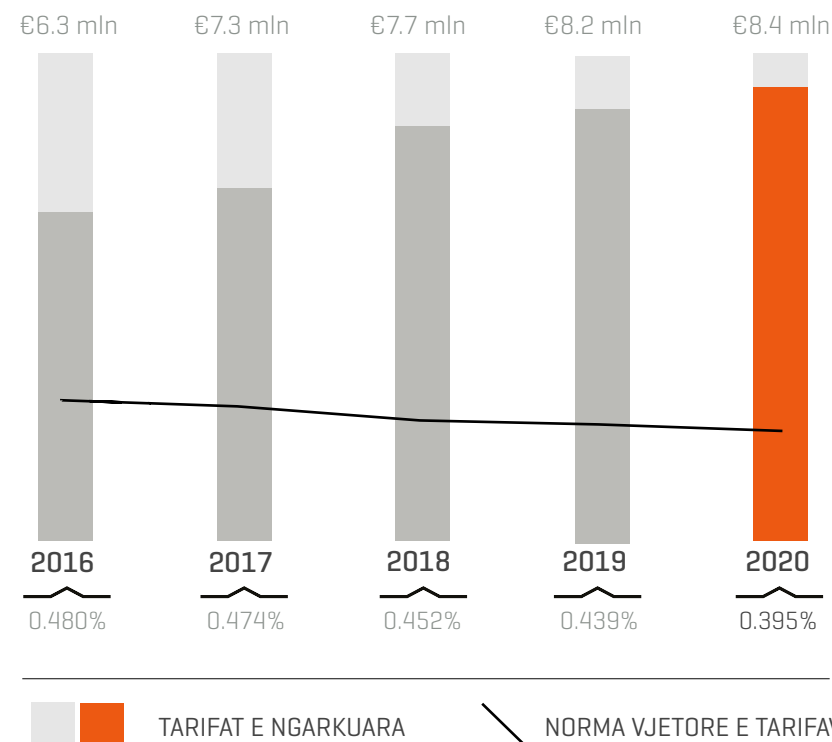
FKPK-ja pajtohet me këtë rekomandim, dhe tashmë ka planifikuar të angazhojë një kompani për të kryer një test penetrimi gjatë vitit 2022.

FKPK-ja do të kalojë në riparimin me bazë dymujore të sistemit kryesor dhe bazës së të dhënave nga janari 2022.

Menaxhmenti gjykon se lista në të cilën është bazuar stafi i FKPK-së për t'i ndarë kontribuuesit e mbrojtur (pra që arrinin moshën 65 vjeçare) është marrë nga Agjencia e Regjistrimit Civil. Në këtë rast bëhej fjalë për 10 kontribuues, të cilët e kishin të shënuar gabimisht datën e lindjes në sistem. Sidoqoftë, që këta kontribuues të mund të aplikonin për tërheqjen e kursimeve pensionale do të duhej ta dëshmonin datën e lindjes, andaj risku që këta gabimisht do të paguheshin me çmim të mbrojtur ka qenë realisht i ulët. Po ashtu, me t'u identifikuar këta persona nga ana e auditorit, ka rezultuar se asnjëri nuk i ka tërhequr mjetet, dhe të gjithë ishin nën moshën 64 vjeçare, që dmth se janë hequr nga lista e kontribuuesve të mbrojtur.

Menaxhmenti do të punojë përgjatë vitit 2021 që ta përmbushë këtë rekomandim ta Auditorit të Brendshëm.

Procedurat aktuale kërkojnë që: [1] të instalohen menjëherë arnimet urgjente të sigurisë; [2] të instalohen dy herë në vit arnimet më pak urgjente; dhe [3] një herë në vit të gjitha të tjerat. Vlerësojmë se kjo ka qenë e mjaftueshme. Megjithatë do të analizohen të gjitha detajet teknike të rekomandimeve dhe nëse ka nevojë do të bëhen korrigjimet e nevojshme.

Tarifat vjetore të ngarkuara mbi mjetet pensionale për vitin 2020 janë ulur në gjithsej në 0.395% të mjeteve [2019: 0.439%]. Tarifa investuese u ul nga 0.370% në 0.330% gjersa tarifa operacionale u ul nga 0.069% në 0.065%.

Por në vlerë nominale tarifatat e ngarkuara mbi mjetet pensionale u rritën lehtësisht për 1.6%, ose me €127,991 - për shkak të ngritjes së mjeteve nën menaxhim.

Megjithëkëtë, as këtë vit FKPK-ja nuk i ka shpenzuar të hyrat e gjeneruara nga këto tarifa. Nga mjetet e pa shpenzuara, €1,200,000 është kthyer si suficit në fondin e kontribuuesve.

Tarifatat e ngarkuara gjeneruan të hyra prej €8,363,834 prej të cilave €5,732,566 ishin destinuar për t'i mbuluar shpenzimet investuese dhe €1,201,023 ato operacionale.

Të ardhurat jo-tarifore të FKPK-së për vitin ishin €138,616, duke bërë që të hyrat e përgjithshme të FKPK-së për vitin 2020 të jenë €8,502,450, ose 1.1% më të larta sesa një vit më parë [2019: €8,409,873].

Rreth 88% e të hyrave jo-tarifore ishin prej të hyrave nga investimet e tjera, dhe 12% ishin nga të hyrat e tjera prej aktiviteteve investuese, refondimeve të paguara gabim dhe të hyrave të tjera operacionale.

FINANCIMI

Mesatarisht FKPK-ja i ka ngarkuar pjesëmarrësit me tarifë operacionale prej €0.15 në muaj.

FKPK-ja financohet në mënyrë të ngjashme sikurse të gjitha fondet pensionale me kontribut të definuar, d.m.th. duke ngarkuar tarifa mbi mjetet nën menaxhim (mjetet pensionale).

Si një institucion jo-për-profit, tarifatat e ngarkuara nga FKPK-ja duhet t'i mbulojnë vetëm shpenzimet e saj. Nivelet e tarifave, sipas rekomandimeve të Bordit Drejtues, miratohen nga Kuvendi i Kosovës; duke i siguruar kështu Kuvendit një mënyrë të tërthortë të kontrollit mbi shpenzimet e FKPK-së.

Sipas ndryshimeve në kuadër të Ligjit Nr. 04/L-168, FKPK-ja ngarkon tarifën investuese për të mbuluar shpenzimet që lidhen me investimin e mjeteve pensionale; dhe tarifën operacionale për mbulimin e shpenzimeve të tjera.

Krahasuar me 2019 FKPK-ja i ka ulur për 2020 tarifatat e ngarkuara (në përqindje) si për aktivitetet investuese ashtu edhe për ato operacionale.

Tarifa operacionale e FKPK-së, tashmë prej 0.065% vjetore, vazhdon të jetë më e ulëta krahasuar me të gjithë operatorët e ngjashëm në rajon por është edhe ndër më të ulëtat globalisht.

Në anën tjetër, mënyra e aplikimit të tarifës investuese prej 0.330% vjetore nuk është e krahasueshme me asnjërin prej fondeve të ngjashme pensionale rajonale por as me fondet e ngjashme në botë.

Forma standarde e trajtimit të shpenzimeve investuese nga fondet e ngjashme pensionale është që, krahas taksës operacionale që ngarkohet për operim të shtëpisë menaxhuese, shpenzimet investuese të ngarkohen mbi vetë fondin pensional; pra shpenzimet investuese të trajtohen si shpenzime të fondit e jo siç e kemi në Kosovë, ku këto trajtohen si shpenzime të entitetit që menaxhon me fondin. Ky trajtim po rezulton në shpërpushje midis asaj që FKPK-ja ngarkon si tarifë investuese (gjë që duhet vlerësuar para se viti të fillojë) dhe shpenzimeve që ndodhin në realitet. Duhet sqaruar këtu se edhe disa prej aktiviteteve të Bordit, të lidhura me investimet, si: intervistimi dhe përzgjedhja e aset-menaxherëve, që janë aktivitete të ndërlidhura me investimet, mbulojnë po nga tarifa operacionale.

Vlen të përmendet këtu se për gjithë vitin 2020 llogarimbajtësve të FKPK-së u ka kushtuar mesatarisht €1.85 [2019: €2.09] e gjithë kostoja operacionale e këtij institucioni.

- shërbimin e drejtpërdrejtë në zyrë (shërbim, këshillim, informim) çdo ditë pune prej orës 08:00 deri 16:00;
- dërgimin e pasqyrave vjetore në shtëpi ose përmes postës elektronike;
- shtypjen e pakufizuar të pasqyrave të llogarisë në zyrën e FKPK-së;
- mirëmbajtjen e plotë të llogarisë së kursimeve pensionale;
- sigurimin e llogarisë në një lokacion dhe me serverë rezervë;
- shërbimin elektronik të qasjes online në llogarinë personale pensionale dhe shërbimin për komunikim në Facebook;
- njoftimin me postë për daljen në pension;
- aplikimin për tërheqje kursimesh dhe transferet bankare pa kosto të ngarkuar nga FKPK-ja;
- mirëmbajtje falas të llogarisë për tërheqje të kursimeve në faza nga bankat komerciale në vend;
- kamatë mbi mesatare për kursimet në programin për tërheqje në faza;
- mbulimin e një pjese të shpenzimeve investuese; përzgjedhjen e menaxhuesve të mjeteve, shpenzimet e Bordit Drejtues e të ngjashme.
- mundësinë për të shtypur pasqyrën e llogarisë në çdo kohë përmes e-kiosku jashtë zyrës së FKPK-së në Prishtinë.
- mundësinë e aplikimit në distancë për tërheqjen e 10%-shit [pa asnjë tarifë].

SHPENZIMET

FKPK-ja, si shtëpi menaxhuese e fondit, ka shpenzime për investimin e mjeteve pensionale dhe për operacionet e saj.

SHPENZIMET INVESTUESE

Shpenzimet investuese përfshijnë: tarifën që mbajnë menaxhuesit e fondeve për investimin e mjeteve dhe qasjen në tregjet financiare; tarifën e BQK-së për transferimin dhe mirëmbajtjen e mjeteve; dhe shpenzimet e tjera për brokerët dhe kujdestarët e mjeteve.

Bordi Drejtues gjatë procesit konkurrues të përzgjedhjes së fondeve investuese i merr për bazë tarifën që menaxherët ngarkojnë për investimin e mjeteve, dhe menaxhuesit që ofrojnë tarifa më të ulëta kanë përparësi në përzgjedhje. Po ashtu duhet pasur parasysh që menaxherët e fondeve ngarkojnë tarifa të ndryshme të menaxhimit në varësi të shumës së investuar si dhe strategjisë së tyre [aktive ose pasive].

Po ashtu kthimi potencial i mundshëm ka ndikim në tarifën menaxhuese. Fondet investuese të tregut të parasë p.sh. ngarkojnë tarifa menaxhuese më të ulëta sesa fondet në tregjet e aksioneve apo edhe fletobligacioneve.

Shpenzimet për investime përbënin 82.7% të shpenzimeve të FKPK-së për vitin 2020 [2019: 79.6%]. Ato në vlerë nominale ishin €5,732,566 [2019: €4,702,557]. Edhe më 2020 mjetet e investuara jashtë Kosovës, që janë përcaktuese në tarifën që ngarkohen për investime, ishin me shumë pak luhajtje me vitin paraprak. Më 2020 ishin [mesatarisht] €1,394.0 mln kundrejt 2019 me €1,399.5 mln.

Duhet theksuar se zakonisht fondet investuese ngarkojnë mesatarisht mbi 1% për menaxhimin e fondeve, kurse FKPK-ja ka arritur që përmes marrëveshjeve individuale dhe selektimeve të matura të sigurojë që tarifën e paguar ndaj fondeve investuese, përmes të cilave i investon mjetet pensionale, të ulën më tej edhe më 2020 duke rënë në rreth 0.330%.

Shpenzimet investuese u realizuan në 81.7% e të hyrave të planifikuara nga tarifa investuese (2019: 67.7%), duke bërë që në vitin 2019 suficitin nga aktivitetet investuese të jetë në €1.3 milion; [nga 2019: €2.3 milionë]. Krahasuar me vitin paraprak kishim ulje të suficitit, ose rritje të shpenzimeve investuese, më shumë për shkak të pozicionimit të mjeteve në investime me risk më të ulët, që edhe kanë norma më të larta të tarifave menaxhuese. Ndërsa më pak efekt kishte shtimi i fondeve të reja investuese.

Bordi Drejtues, në fund të 2020-s, vendosi që gjithë shumën e suficitit nga aktivitetet investuese [prej €1,200,000] ta kthejë në fondin e kontribuuesve. Në këtë mënyrë bëhet shpenzimi optimal i tarifave menaxhuese, duke mos i ngarkuar kontribuuesit pa nevojë.

Nuk duhet harruar në këtë analizë se në momentin kur përcaktohet tarifa investuese për vitin e ardhshëm synimi i FKPK-së është të jetë sa më afër me vlerësimin e nevojave për të njëjtën. Por, është tejet e vështirë të parashikohet qoftë performanca e investimeve qoftë alokimi strategjik i mjeteve [për shkak të faktorëve të jashtëm të cilët mund të ndikojnë edhe në tregje e edhe në vendimmarrjen e Bordit për investime], gjë që e bën të pashmangshëm suficitin [apo deficitin] nga aktivitetet investuese.

Për shkak të shitblerjeve të shpeshta të pozicioneve në tregjet financiare, për disa vjet shpenzimet investuese kanë oscilime në përqindjen e shfrytëzimit nga planifikimi, por që kjo nuk ka efekt të kontribuuesit, meqë suficitin iu kthehet llogarimbajtësve.

TARIFAT MENAXHUESE NGA FONDET INVESTUESE

Fondet investuese ngarkojnë tarifa menaxhuese për investimin e mjeteve varësisht [dhe kryesisht] prej produkteve që ofrojnë dhe pozicionit që e mbajnë në treg. Duke paguar këto tarifa, në disa raste, FKPK-ja ka qasje në tregjet financiare me kosto më të ulët sesa përmes investimeve direkte. Por, në secilin rast përfitohet shumë nga njohuria mbi investimet e ekspertëve të këtyre fondeve.

Fondet investuese aktive garkojnë tarifa më të larta menaxhuese për arsye se përdorin burime më të gjera të grumbullimit të informacionit, hulumtimit, ekspertizës dhe teknologjisë.

Synimi fondeve aktive është të tejkalojnë indeksin në periudhë afatgjatë, duke ofruar mbrojtje përgjatë rënive në tregjet financiare si dhe njëkohësisht tentojnë të përfitojnë kur vlera e mjeteve në tregje është në ngritje. Ndërsa fondet investuese pasive, që ndjekin [replikojnë] një indeks të caktuar në bursa, kanë tarifa më të ulëta menaxhuese, e ku në rastin e FKPK-së bën pjesë: Vanguard – GSIF, S&P 500 Minimum Volatility ETF, MSCI EU Minimum Volatility ETF, Amun EurCorp ETF, MSCI USA Qual ETF, S&P500 Eur [H] ETF, EuroStoXX 50 ETF, MSCI Minvol ETF si dhe Invesco QQQ ETF.

Fondet e hapura	2020		2019	
	Norma neto e tarifave vjetore	Tarifat e ngarkuara	Norma vjetore e tarifave	Tarifat e ngarkuara
Vanguard – GSIF	0.11% deri 0.18%	69,934	0.14% deri 0.25%	197,970
BNY Mellon – RRF	0.60%	1,825,958	0.60%	1,246,615
AXA – GILB	0.35% deri 0.40%	328,930	0.35% deri 0.40%	144,484
Schroders – GDG	0.65%	131,056	0.65%	293,788
Nordea 1 – GSEF	0.43%	340,965	0.43%	414,968
Nordea 1 – SRF	0.56%	1,657,538	0.56%	1,129,320
Amundi – 3M I	0.55% deri 0.57%	59,337	0.55% deri 0.57%	136,274
AXA – WFOI	0.55%	53,467	0.55%	238,363
BNP Paribas – PDP	0.54% deri 0.76%	591,132	0.54% deri 0.76%	344,077
Amundi – RPI2	0.20%	80,665	0.20%	161,370
Corp Bond Eur ETF	0.20%	57,879	0.20%	46,473
S&P500 Minvol ETF	0.25%	77,913	0.25%	64,637
Amun EurCorp ETF	0.16%	46,375	0.16%	37,062
MSCI USA Qual ETF	0.15%	11,766	0.15%	2,768
S&P500 Eur[H] ETF	0.20%	7,091	0.20%	--
EuroStoXX 50 ETF	0.10%	3,572	--	--
MSCI Minvol ETF	0.25%	67,276	--	--
Invesco QQQ ETF	0.20%	84,051	--	--
TOTALI I TARIFAVE		€5,494,905		€4,558,953
Tarifat e BQK-së për transfere dhe të tjera		€42,075		€91,952
Brokerët, kujdestarët dhe garancionet		€195,586		€51,652
TOTALI I SHPENZIMEVE INVESTUESE		€5,732,566		€4,702,557

82.7%

2020

79.6%

2019

SHPENZIMET OPERACIONALE

Shpenzimet operacionale⁽¹⁾ përfshijnë të gjitha shpenzimet e tjera që nuk janë direkt shpenzime investuese e të cilat përbëhen prej kompensimeve, shtypjes dhe postimit të pasqyrave të llogarive, qirasë së zyrës, dhe shpenzimeve të tjera për operim.

Megjithatë, shpenzimet operacionale financojnë edhe të gjitha shpenzimet e Bordit Drejtues, ku pjesa kryesore e aktivitetit të Bordit është vendimmarrja rreth investimeve.

Për vitin 2020 shpenzimet operacionale ishin €1,201,023 (2019: €1,205,928) dhe përbënin 17.3% të totalit të shpenzimeve të FKPK-së (2019: 20.4%). Siç mund të shihet, shpenzimet operacionale ishin lehtësisht më të ulëta këtë vit (për 4,905 euro) sesa vitin e shkuar, ose për -0.4% më pak.

Më 2020 buxheti i paraparë operacional për mallra dhe shërbime u realizua në masën prej 89.0% (2019: 93.2%). Faktori kryesor i uljes së realizimit të buxhetit ishte pandemia, duke kufizuar disa aktivitete të planifikuara për vitin e shkuar. Megjithatë, sikurse në rastin e mjeteve pensionale, edhe pjesë të suficitit operacionale, me vendim të Bordit Drejtues, iu kthehen llogarimbajtësve të FKPK-së.

Kostoja e stafit njohu rritje me 5.3% krahasuar me vitin 2019, kryesisht për shkak të projekteve të reja zhvilluese që institucioni i ka iniciuar këtë vit. Po ashtu efekt kishte edhe nevoja për të shtuar stafin e përkohshëm, që do të shërbenin vetëm për periudhën e realizimit të 10%-shit. Kostoja e stafit këtë vit zuri më shumë se gjysmën e gjitha shpenzimeve operacionale (51.2%), nga 48.5% që zinte një vit më parë.

Linja buxhetore e shpenzimeve për Bordin u ul në masë të ndjeshme me vitin paraprak, dhe më 2020 zinte 13.7% të të gjitha shpenzimeve (2019: 16.0%). Ndërsa linja me masën më të madhe të rënies ishte ajo e shpenzimeve për shtypjen dhe shpërndarjen e pasqyrave, që u reduktua për 32.5%. Kjo erdhi për shkak të rritjes së fortë të numrit të kontribuesve që hapen llogari në eTrusti dhe adresave të reja të e-mailit.

Në përqindje të madhe, por vlerë jo të konsiderueshme, kishte rënie edhe kategoria e trajnimeve, udhëtimeve dhe shpenzimeve të tjera të stafit, edhe kjo për shkak të efektit të pandemisë.

Detajet për secilën linjë buxhetore prezantohen në tabelën e faqes vijuese, ndërsa shpjegimet shtesë në pasqyrat e bashkëngjitura financiare.

SHPENZIMET OPERACIONALE

	2020		2019	
Kostoja e stafit	615,285	51.2%	584,453	48.5%
Shpenzimet për Bordin Drejtues	165,184	13.7%	193,275	16.0%
Pasqyrat e llogarive dhe korrespondenca	93,379	7.8%	138,368	11.5%
Mirëmbajtja e softuerit	99,791	8.3%	87,368	7.2%
Zhvlërimi dhe amortizimi	112,477	9.4%	92,696	7.7%
Shpenzimet për operim të zyrës	26,859	2.2%	22,595	1.9%
Tarifa e BQK-së për mbikëqyrje	20,238	1.7%	19,413	1.6%
Shërbimet profesionale/kontraktorët/konsulentët	17,498	1.5%	11,259	1.3%
Shpenzimet e interesit të qirasë	10,229	0.9%	10,540	0.9%
Auditimi i jashtëm	10,200	0.8%	9,050	0.9%
Edukimi publik dhe shpalljet	9,492	0.8%	1,060	0.8%
Komunikimi	6,342	0.5%	7,263	0.6%
Tarifat e shërbimeve bankare	1,995	0.2%	1,744	0.5%
Trajnimet, udhëtimet dhe shpenzimet e tjera të stafit	1,300	0.1%	16,057	0.1%
Shpenzimet e tjera	10,754	0.9%	4,187	0.1%
Rimëkëmbja nga fatkeqësitë - qiratë dhe shpenzime të ndërlidhura	--	--	6,600	0.5%
TOTALI I SHPENZIMEVE OPERACIONALE	1,201,023	100%	1,205,928	100%

17.3%
2020

20.4%
2019

[1]

Për më shumë informacione ju lutemi referojuni pasqyrave financiare të audituara, të cilat, sikurse kërkohet me Ligjin për Fondet Pensionale, përgatiten në pajtueshmëri me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

02

AKTIVITETET

Aktivitetet
Menaxhimi i llogarive
Barazimi i kontributeve
Shërbimi për klientë

AKTIVITETET

BORDI DREJTUES

Bordi Drejtues i FKPK-së edhe gjatë vitit 2020 ka operuar në përbërje të plotë. Me të filluar ky vit, efektet e pandemisë çuan në marrjen e masave të mbylljes, fillimisht në Kinë, e më vonë edhe në gjithë botën. Institucioni u përball kështu me një situatë të re, si të paparashikueshme e po ashtu me shumë rreziqe. Një masat e para që Bordin Drejtues mori ishte mbrojtja e të gjithë kontribuuesve që arrinin moshën e pensionit më 2020. Ata do të ishin të mbrojtur me një çmim të aksionit që nuk do të ndryshonte, dhe shpenzimet për financimin e kësaj mbrojtjeje do të mbulohehin nga fondet rezervë të institucionit.

Njëkohësisht, Bordin mori vendime për lëvizjen e mjeteve nga fondet investuese me risk më të lartë [kryesisht aksioneve] drejt atyre me risk të ulët [fondeve të tregut të parasë dhe fletobligacioneve]. Këto vendime, siç edhe u pa në fund të vitit, ishin përcaktuese në shmangien e luhatjeve të forta dhe arritjes së rezultatit pozitiv për vitin 2020. Matës i këtyre vendimeve ishte vlerësimi i FKPK-së me "Vlerësim të Lartë" në "Menaxhimin Aktiv të Investimeve", që u nda nga IPE Awards.

Këto ribalancime taktike, për të përshtatur sa më mirë politikën investuese me parashikimet e lëvizjes së tregjeve, sollën lëvizjen e gati dy miliardë eurove përgjatë gjithë vitit. Nga to ishin €986 milionë alokime dhe rreth €1.2 miliardë tërheqje, që nënkupton se këtë vit u tërhoqën mjete nga tregjet financiare.

MENAXHMENTI

Përveç dhënies së ndihmës për Bordin dhe ekzekutimin e vendimeve të tij, Menaxhmenti siguron që të gjitha proceset ditore [operacionet] funksionojnë pa ndërprerje. Kjo nënkupton se: të dhënat dhe informacionet për kontribuuesit janë të sigurta, se kontribuuesve u shërbehet me standarde të larta profesionale dhe se përfituesit e pensionit i marrin kursimet pensionale në kohë.

Po ashtu sigurohet se raportet periodike, përfshirë raportin vjetor, përpilohen dhe u dërgohen institucioneve mbikëqyrëse dhe Rregullatorit në afat ose sa herë kërkohet; se transferimet e mjeteve pensionale drejt fondeve investuese dhe llogarisë së FKPK-së realizohen saktë; e se komunikimi me menaxhuesit e mjeteve dhe brokerët bëhet në standardet më të larta profesionale dhe përpikëri ligjore.

Njëkohësisht shërbimi online eTrusti, që ka mbi 250 mijë përdorues, si dhe uebfaqja e FKPK-së, duhet të jenë në dispozicion; që kontribuuesit të informohen për gjendjen e pasqyrës së llogarisë kanë nevojë, e që komunikimi me publikun, dhe palët e treta, të jetë aktiv çdo ditë pune.

Tërheqjet e më shumë mjeteve, në fondet e hapura investuese, bashkë me kontributet e reja, mundësuan më shumë investime në Kosovë, kryesisht në letrat me vlerë të Qeverisë. Në fund të 2020-s investimet në Kosovë shkuan në 29.1% të totalit të mjeteve nën menaxhim, më e larta ndonjëherë. Nga to rreth €450 milionë ishin në letrat me vlerë të Qeverisë dhe rreth €130 milionë në depozitat bankare. Ndërsa investimet në letrat me vlerë u shtuan, ato në depozitat bankare pësuan rënie, meqë kishim më shumë investime të maturuara dhe më pak investime të reja.

Edhe këtë vit, veprimet e shtimit të investimit brenda vendit erdhën, nga njëra anë, si pasojë e më shumë emetimeve nga Qeveria e Kosovës për të huazuar mjete; dhe, nga ana tjetër, gatishmërisë së deklaruar vazhdimisht nga Bordin i FKPK-së, për të shtuar prezencën e investimeve brenda vendit, sa herë [dhe sa më shumë] është e mundur.

Përveç vendimeve të shumta investuese, takimeve në numër rekord këtë vit, mbikëqyrjes së aktiviteteve operative të institucionit, Bordin ka zhvilluar takime të rregullta në Kuvendin e Kosovës dhe Bankën Qendrore të Kosovës. Ndërsa për shkak të situatës së pandemisë Bordin nuk ka mundur të realizojë vizita e takimeve me menaxhuesit e fondeve këtë vit, por ka mbajtur komunikim të vazhdueshëm me ta përmes bashkëveprimit në distancë.

Mbi të gjitha, duhet garantuar se të gjitha transaksionet financiare janë në përputhje të plotë me rregullat, ligjet dhe standardet [edhe ndërkombëtare] në fuqi, dhe se asnjë vendim ose veprim të mos jetë në kundërshtim me legjislacionin dhe/ose interesin e kontribuuesve. Gjatë vitit Menaxhmenti ishte i fokusuar në: a) mbështetjen profesionale të Bordit në vendimmarrjen rreth investimeve [brenda e jashtë vendit]; b) përgatitjen e infrastrukturës teknologjike, kapaciteteve njerëzore dhe informimin e kontribuuesve për të mundësuar tërheqjen e 10%-shit në distancë; c) plotësimin me staf të departamentit të teknologjisë së informacionit dhe shërbimit për klientë; d) dhënien qasje në shërbimin eTrusti rreth 130 mijë kërkesave më 2020; e) mbështetjen e proceseve për shtimin e investimeve në bankat që operojnë në Kosovë f) avancimin e vazhdueshëm të teknologjisë së brendshme të informacionit dhe digjitalizimin e plotë të proceseve; dhe g) pëmbushjen e të gjitha kërkesave të BQK-së dhe auditorit të jashtëm për gjithë zinxhirin operues të institucionit.

MENAXHIMI I LLOGARIVE

Mbi 583 mijë njoftime për gjendjen e llogarisë u dërguan me Postë dhe e-mail.

8.5

NUMRI MESATAR I MUAJVE PËR TË CILËT PUNËDHËNËSIT KANË PAGUAR KONTRIBUTE

2019: 9.6

2020

3.2

NUMRI MESATAR I TREMUJORËVE PËR TË CILËT TË VETËPUNËSUARIT KANË PAGUAR KONTRIBUTE

2019: 3.4

2020

Në ciklin e vitit 2020 janë dërguar 583,200 pasqyra, nga cilat 407,118 me e-mail dhe 176,082 me postë [2019: 172,450 me e-mail dhe 253,258 me postë]. Këtë vit numri i llogarive të reja u shtua për rreth 37 mijë, por njëkohësisht numri i përdoruesve të shërbimit eTrusti është rritur për rreth 129 mijë, si dhe janë siguruar një numër i madh i adresave të e-mailit, duke bërë të mundur dërgimin e lehtë dhe të shpejtë të pasqyrave përmes internetit. Nga kjo listë e dërgimit vjetor përjashtohen pasqyrat e llogarimbajtësve që nuk kanë pasur asnjë transaksion në tri vjetët e fundit [të tilla ishin 52,811 raste]. Edhe për ata që kemi mungesë të adresave të vlefshme [që ishin 22,138] nuk mund të dërgonim pasqyra as këtë vit.

Për shkak të pensionimit [ose vdekjes] së kontribuuesve 5,029 llogari janë "tërhequr" rishtazi gjatë 2020. Total i llogarive me tërheqje të përhershme arriti në 56,784. Pasqyrat e llogarisë nuk dërgohen as për këtë kategori të llogarimbajtësve.

FKPK-ja hapi 37,437 llogari të reja individuale [2019: 43,286], duke e çuar numrin e përgjithshëm të llogarive të hapura qysh prej themelimit në 707,388. Nga llogaritë e reja të hapura gjatë vitit [pra nga 37,437] 35,260 prej tyre ishin për kontribuuesit nismëtarë, d.m.th. që filluan kontribuimin më 2020, kurse pjesa tjetër ishin raste të kontribuimit për vitet e mëhershme, për të cilat FKPK-ja e ka marrë qoftë pagesën qoftë informacionin më 2020.

Gjatë vitit ishin 35,916 punëdhënës dhe 25,671 të vetëpunësuar që kishin paguar kontribute për vitin e raportimit [2019: 33,317 dhe 22,890, përkatësisht].

Përveç tyre, ishin edhe 4,918 punëdhënës dhe 5,241 të vetëpunësuar kishin paguar kontribute në vitin paraprak por jo më 2020 [2019 përkatësisht: 3,893 dhe 4,002].

Në total, për vitin 2020, ishin 4.41 mln transaksione të postuara në llogaritë e kontribuuesve dhe mbi 503 mijë në llogari të punëdhënësve [2019: 3.74 mln, përkatësisht 515 mijë].

Të përfshira në transaksionet e llogarive të punëdhënësve janë 36,863 raste [2018: 37,679] të refondimit të: a) kontributeve të paguara gabimisht apo mbipagesave; dhe b) gjobave në ATK. Për informim, gjobat përbëjnë gjobat dhe interesat që i ngarkon ATK-ja mbi punëdhënësit [dhe të vetëpunësuarit] për vonesë në pagesë apo mosdeklarim të saktë të kontributeve pensionale - dhe të cilat punëdhënësit i kanë paguar së bashku me kontributin pensional.

Këto transaksione refonduese në mbi 99% të rasteve ishin mbipagesat [transaksionet] e bëra nga punëdhënësit gjatë të njëjtit vit, në këtë rast gjatë 2020-s. Më 2019 të njëjtat përbënin 99% të rasteve, ndërsa më 2018 përbënin 98%.

Punëdhënësit mesatarisht kanë deklaruar dhe paguar për 8.48 [ose 70.7%] muaj të 2020-s, me një rënie të dukshme nga viti paraprak [2019: 9.56]; dhe të vetëpunësuarit për 3.14 [ose 78.5%] tremujor të 2020, e ulur po ashtu nga viti paraprak [2019: 3.37].

BARAZIMI I KONTRIBUTEVE

Kontributet e pabarazuara ranë në 0.08% të gjithsej kontributeve të arkëtuara.

FKPK-ja, në fillim të vitit 2020, i ka kthyer në ATK mbipagesat dhe gjobat e pranuar gjatë vitit, por që për shkak të periudhës së raportimit ato nuk ishin shfaqur për vitin 2019. Ndërsa gjatë vitit 2020 ka kthyer edhe një pjesë të gjobave dhe interesave të paguara gabimisht në llogarinë e FKPK-së.

Kjo bëri që kontributet e pabarazuara më 31 dhjetor 2020 të bien në €1,589,207 (2019: €2,405,299).

Sidoqoftë FKPK-ja kur kthen mjete në ATK, paraprakisht e ka të dëshmuar se janë shterur mundësitë e gjetjes së informacionit, për disa arsye: punëdhënësit nuk i kanë ruajtur informacionet individuale të pagesave ose i kanë paguar me të dhëna të gabuara, bizneset e kanë mbyllur ose ndryshuar aktivitetin, dhe/ose kanë paguar gabimisht tatimet e gjoba si kontribute pensionale.

Megjithatë, vlen ta rikujtojmë se edhe kur bëhet transferimi i mjeteve nga FKPK-ja në ATK (për arsyen e mosgjetjes së informacionit se kujt i takojnë), ligji në fuqi ia ka ruajtur kontribuuesve të drejtën që kurdo që sigurojnë informacione për këto kontribute do të rimbursohen me vlerën e kontribuimit, duke ia shtuar edhe mesataren e kthimit nga investimet e FKPK-së për periudhën prej momentit të transferimit të tyre në ATK.

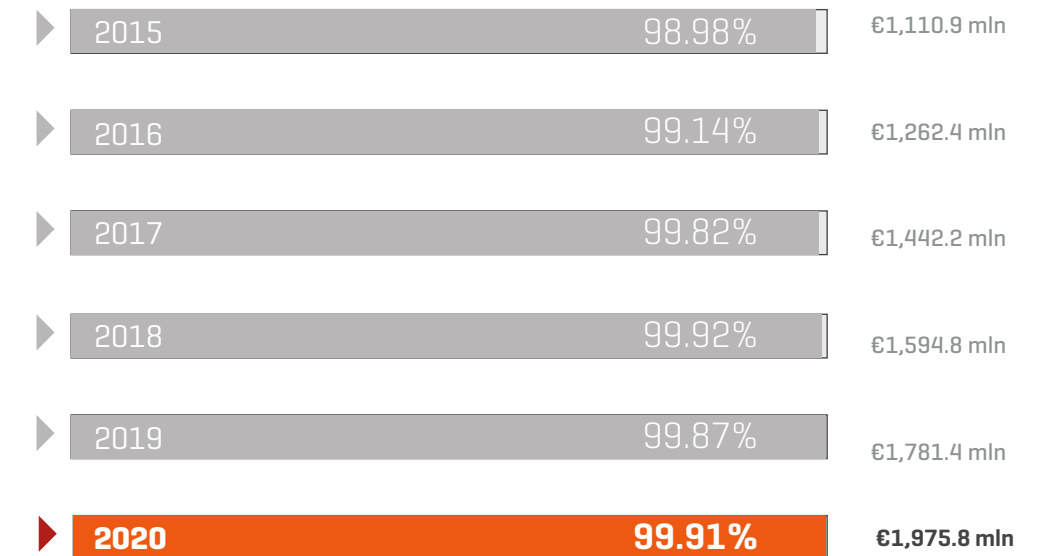
Bordi Drejtues dhe Menaxhmenti i FKPK-së vazhdojnë ta kenë në listë të angazhimeve barazimin e mjeteve për periudhat më të reja se gjashtë vjet, e sidomos për pagesat e vitit të fundit.

Kështu edhe për vitin 2020 Bordi Drejtues kishte vënë objektivin për mjetet e paalokuara, duke i dhënë këtij procesi vazhdim të vëmendjes në operacionet e përditshme të institucionit.

Duhet cekur këtu se përveç faktit se është përmirësuar dukshëm saktësia e raportimit të kontributeve pensionale (përmes portalit EDI në ATK), po ashtu vërehet se kontribuuesit gjithnjë e më shumë po kujdesen për gjendjen e kursimeve pensionale, duke reflektuar kështu rritje të vetëdijësimit për rëndësinë e kontribuimit pensional.

Megjithëkëto ndryshime pozitive, FKPK-ja do të vazhdojë të angazhohet që informacionet dhe pagesat të jenë të plota, në mënyrë që të shmanget në maksimum mundësia e dëmtimit të interesit të kontributdhënësve.

KONTRIBUTET KUMULATIVE TË ALOKUARA DHE TË ARKËTUARA

SHËRBIMET PËR KLIENTË

Viti 2020, për shkak të ndryshimeve ligjore që mundësuan tërheqjen e 10%-shit nga kursimet pensionale, por edhe për shkak të pandemisë, ishte në limite sfidues për shërbimet e FKPK-së. Ndërsa kishim shumëfishim të kërkesave të kontribuuesve për disa shërbime të FKPK-së, kapacitetet njerëzore në disa raste ishin të reduktuara e kufizuara për shkak të pandemisë.

Totali i numrit të shërbimeve të ofruara nga zyrat e FKPK-së gjatë 2020-s për individë dhe punëdhënës ishte 208,603, ndërsa nga zyrat e ATK-së nëpër rajone, përmes zyrtarëve pensionalë, u ofruan edhe 54,635 shërbime shtesë. Andaj, në total, për kursimet pensionale këtë vit u ofruan 257,797 shërbime, pa përfshirë edhe mijëra telefonata në zyrën e FKPK-së. Kjo, e krahasuar me vitin e kaluar ishte një rritje e fortë prej 62% në numër të shërbimeve të ofruara.

Numri i pasqyrave të llogarive të shtypura [falas] për kontribuuesit vizitorë ra në 98,958 [2019: 109,648], që lidhet me kufizimin e lëvizjes nga pandemia por edhe mbylljen e shërbimeve për viza nga ambasadat – që nënkuptoi më pak kërkesa për pasqyra që duheshin për aplikim për viza. Andaj nga shërbimi më i kërkuar një vit më parë [2019: 69%] më 2020 u ul në 38.4%.

Ndërsa në zyrat rajonale të ATK-së, përmes zyrtarëve pensionalë, kishim më pak shërbime këtë vit. Ishin 49,194 shërbime kundrejt 61,100 më 2019. Për këtë duket se kishte ndikim mbyllja që erdhi nga pandemia. FKPK-ja në vazhdimësi mbanë kontakte dhe konsultime me këto zyra për t'iu ofruar shërbimet më të mira kontribuuesve.

Shërbimi më i kërkuar nga FKPK-ja këtë vit ishte dallueshëm kërkesa për qasje në eTrusti. Këtë vit u autorizuan 125,943 kërkesa të tilla, duke bërë që numri i llogarive në eTrusti të rritet për 97%. Një vit më parë ishin autorizuar 27,233 kërkesa. Kështu ky shërbim zuri 48.9% e të gjitha shërbimeve të ofruara nga FKPK-ja.

Arsyeja kryesore që çoi në shumëfishim të kërkesave për qasje në eTrusti ishte promovimi i idesë për lejimin e tërheqjes së 10%-shit nga FKPK-ja. Megjithatë kjo rritje e fortë solli mbingarkesë të stafit ajo solli përfitime afatgjata dhe të shumanshme për institucionin. Mbi të gjitha, tashmë 36.2% e të gjitha llogarive në FKPK rezultojnë se kanë qasje në këtë shërbim.

Portali eTrusti iu shërben kontribuuesve qasje të lehtë dhe pa kosto në llogarinë e kursimeve pensionale, dhe mundëson përmirësimin e vazhdueshëm të shërbimeve, uljen e kostos dhe rritjen e transparencës. Përdoruesit e eTrusti-t mund të kontrollojnë bilancin e llogarisë së tyre dhe transaksionet, dhe ndryshe nga shërbimet e rëndomta online. Kontribuuesit aty mund të kontrollojnë gjendjen totale të kursimeve pensionale, çmimin ditor të njësisë, numrin e aksioneve, të gjitha pagesat e kontributeve nga secili punëdhënës prej momentit të hapjes së llogarisë; por po ashtu mund të dërgojnë pyetje tek stafi i FKPK-së.

Përveç të gjitha shërbimeve që janë ofruar në zyrë, FKPK-ja i ka përgatitur dhe dërguar gjithë kontribuuesve aktivë pasqyrat vjetore të kontribuuesve.

Po ashtu, këtë vit kishim një shtim të jashtëzakonshëm të komunikimeve me kontribuuesit përmes rrjeteve sociale, ku i jemi përgjigjur mbi 10 mijë pyetjeve dhe komenteve të kontribuuesve. Njëkohësisht, tashmë mbi 45 mijë kontribuues ndjekin faqen e FKPK-së në Facebook, që është një rritje treshifrore krahasuar me një vit më parë [2019: rreth 18 mijë ndjekës].

Sa i përket shërbimeve që i kryejnë vetë kontribuuesit, për shkak të aplikimit për 10% dhe interesimit shtesë, numri i këtyre shërbimeve fluturoi në 604,042 [2019: 13,237]. Nga këto 397,557 ishin aplikime për 10%, ndërsa pjesa tjetër ishin shënime të përditësuar/ ndryshuara në llogaritë e eTrustit.

PASQYRA TË LLOGARIVE SHTYPURA PËR KONTRIBUESIT NË ZYRËN E FKPK

54,635

GJITHSEJ NUMRI I SHËRBIMEVE TË OFRUARA NGA ZYRA E FKPK DHE ZYRAT E ATK - PËR INDIVIDËT DHE PUNËNDHËNËSIT

2020
257,797

2019
159,355

RRITJA E NUMRIT TË LLOGARIVE NË eTRUSTI

2020:
▲ 97%

2019:
▲ 27%

#eTRUSTI është shërbim i bazuar në internet që ofrohet për të gjithë kontribuuesit prej vitit 2010.

Procedurat e regjistrimit kryhen përmes internetit, duke e verifikuar identitetin e kontribuuesit dhe konfirmuar e-mailin.

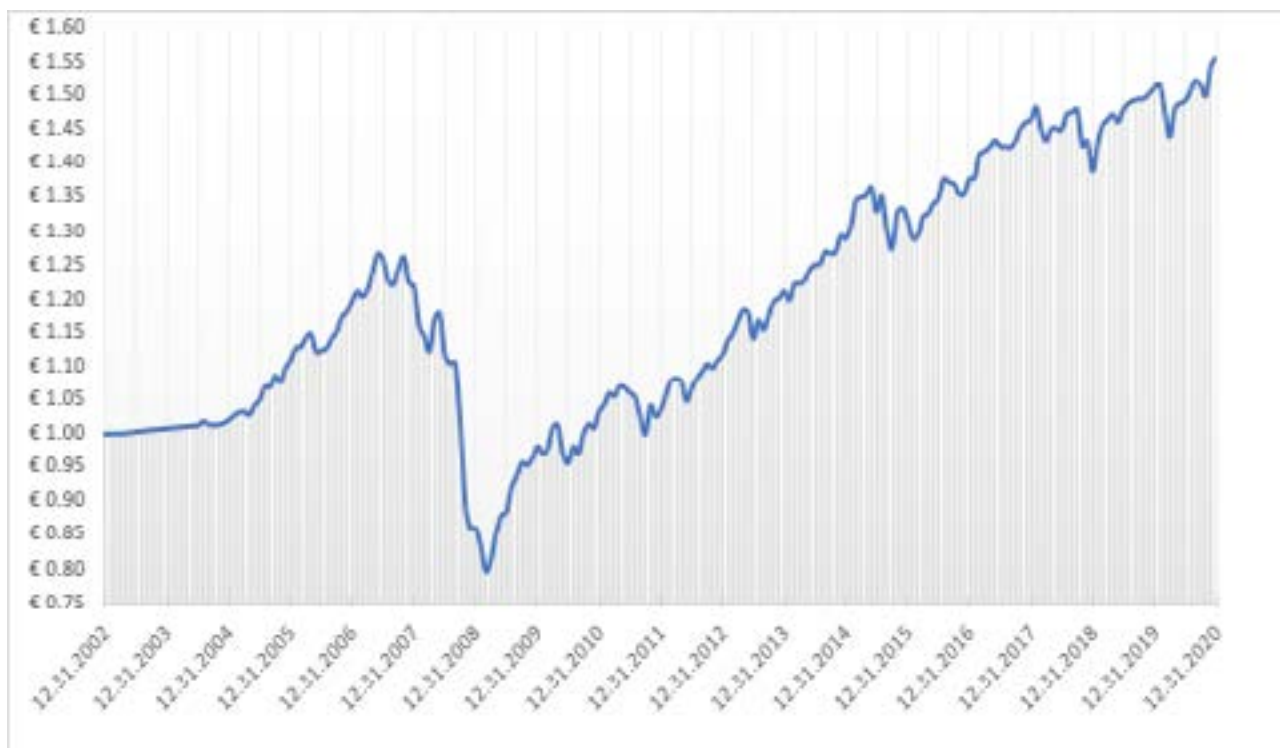
03

INVESTIMI I MJETEVE PENSIONALE

Parimet dhe politika e investimeve
Shpërndarja e mjeteve sipas investimeve
Shpërndarja gjeografike
Emetuesit kryesorë
Klasat e asetëve dhe valutat
Performanca e investimeve dhe krahasimi

Siguria e kursimeve pensionale; diversiteti i investimeve; maksimizimi i kthimit për nivelin e ndërmarrë të riskut, dhe mirëmbajtja e likuiditetit adekuat; janë në përthamën e parimeve të matura investuese të FKPK-së.

ÇMIMI I NJËSISË PREJ THEMELIMIT

PARIMET DHE POLITIKA E INVESTIMEVE

FKPK-ja vazhdoi t'iu përmbahet plotësisht deklaratës së parimeve dhe politikave të reja investuese, baza e të cilave janë vendosur më 2014. Kjo deklaratë e Parimeve Investuese bazohet në objektivin kryesor afatgjatë të investimeve të FKPK-së që është: së pari të ruajë dhe së dyti të rrisë kapitalin e kontribuuesve, në terma nominalë dhe ata realë. Kjo Deklaratë e ka vendosur Indeksën e Çmimeve të Konsumit të Kosovës si benchmark kundrejt së cilës do të matet performanca e investimeve të FKPK-së.

Udhëzuesi i Politikave Investuese (UPI), duke e pranuar që duhet të ketë një ekuilibër mes kontribuuesve që janë afër pensionimit dhe atyre që nuk janë, bën thirrje për një politikë e cila përmban një masë të arsyeshme por jo të tepruar të alokimit në mjete afatgjata nga të cilat pritet kthim dhe luhatshmëri me e lartë, të tilla si aksionet; e kombinuar me një alokim më të madh në investime nga të cilat pritet luhatshmëri më e vogël dhe kthime më të qëndrueshme sesa tek aksionet.

Me këtë theks të rritur ndaj riskut, objektivi i UPI-t është të ofrojë më shumë mbrojtje kur tregjet janë në rënie, por megjithatë t'i korrë shpërblimet kur tregjet rriten. Edhe gjatë vitit 2020 pozicionimi i investimeve të FKPK-së ishte më shumë kah mbrojtja e investimeve nga lëvizjet afatshkurtra, duke u bazuar në tronditjet e forta që tregjet patën në fund të tremujorit të parë të vitit 2020. Si rezultat, përkundër mirëmbajtjes së një portofoli përgjithësisht konservativ, u arrit një kthim i kënaqshëm nga investimet, që buroi nga një meanxhim i fortë i riskut dhe pozicioneve taktike përmes fondeve të tregtueshme apo ETF.

Bordi çdo tremujor (por edhe më shpesh) e ka kontrolluar kornizën e limiteve të alokimit të mjeteve, dhe e ka konfirmuar nëse ka tejkalim të kufijve në klasat e asetëve ose në strategjinë investuese që menaxhuesit e fondeve i aplikojnë. Duke pasur parasysh situatën e paprecedentë me Covid-19, KI përgjatë vitit 2020 është takuar tetë herë për të vlerësuar pozicionin e riskut dhe zhvillimet në tregje financiare.

Njëkohësisht, përmes analizave të kujdesshme, janë verifikuar nëse investimet e FKPK-së përmbushin në përpikëri të gjitha dispozitat e Ligjit për Fondet Pensionale të Kosovës.

Politika investuese bazohet në një gërshetim të: a) klasave të asetëve - pra të instrumenteve financiare të investimeve direkte dhe atyre në kuadër të fondeve investuese; dhe b) strategjisë investuese të përvetësuar nga fondi investues. Në të gjitha këto pikëprerje të klasave të asetëve dhe strategjive ekzistojnë kufijtë e lejuar për t'u investuar në to.

FKPK-ja vazhdoi të rris prezencën e investimeve në Kosovë, duke i shfrytëzuar maksimalisht mundësitë ligjore dhe potencialin financiar për të investuar mjete, dhe aktualisht janë vetëm dy opsione investuese: investimi në fletobligacionet e Qeverisë dhe depozitat e bankave. Aktivitetet në tregun sekondar të obligacioneve qeveritare gjithashtu janë shtuar përgjatë vitit.

Në tabelën në vijim janë prezantuar klasat e asetëve të ndërlidhura me strategjitë përkatëse, alokimi faktik i mjeteve më 31 dhjetor 2020 dhe kufijtë përkatës të përcaktuar me strategjinë e Bordit Drejtues në fuqi në atë datë.

KLASA E ASETIT	STRATEGJIA	ALOKIMI FAKTIK	KUFIJTË
Kesh/Tregu i parasë/Bono të KS	Ofrim interesi	22.6%	1%-50%
Obligacione të KS	Ofrim interesi	22.7%	0%-20%
Obligacione	Me synim kthimin	7.8%	0%-25%
Multi-asete	Menaxhim/targetim risku	40.4%	25%-55%
Aksione	Menaxhim/targetim risku	1.7%	0%-20%
Aksione	Me synimin kthimin	4.8%	0%-35%

Fondet e multi-asetëve nënkuptojnë fondet që në përbërje kanë edhe aksione edhe instrumente borxhi të shteteve dhe korporatave botërore. Këto fonde synojnë të zgjedhin aksione dhe instrumente borxhi me potencialin më të madh [të perceptuar] për të gjeneruar kthime pozitive, nën besimin se luhatshmëria më e ulët e instrumenteve të borxhit do të kundërpeshojë luhatshmërinë e aksioneve dhe do të zvogëlojë rrezikun e përgjithshëm.

Kur mendohet mbrojtja e strategjisë investuese, këto fonde ndryshojnë alokimin në aksione dhe obligacione edhe për të ulur nënseksione të riskut brenda secilës klasë të mjeteve. Ato, gjithashtu, mund të vendosin alokime përmes derivateve (siç janë futures - marrëveshje për ekzekutimin e instrumenteve financiare në të ardhmen, me një datë dhe çmim të përcaktuar), në mënyrë që të mbrohen nga tregjet që shkojnë në drejtim të padëshiruar.

Fondet që përshtatin menaxhimin e riskut me shënjestrimin e tij, përcaktojnë një nivel risku për luhatshmërinë e portofolit investues dhe në baza të rregullta i rialokojnë mjetet për luhatshmërinë e pritshme me atë nivel të risk të përcaktuar. Fondet me strategji dividendë në portofolin investues përzgjedhin vetëm aksione nga korporatat e qëndrueshme e që rregullisht paguajnë dividend. Kjo kategori investuese përgjatë vitit 2020 nuk ka qenë atraktive dhe si rrjedhojë ka ardhur reduktimi i ekspozimit të FKPK-së. Me "Ofrim interesi" bëhet fjalë për plasmane direkte në instrumente që paguajnë interes, si p.sh. depozitat bankare dhe fletobligacionet e Kosovës. Investimet në instrumente drejtimore nuk kanë një element shoqëruar të administrimit të rrezikut dhe përfaqësojnë një pjesëmarrje të drejtpërdrejtë në rreziqet dhe përfitimet e tregjeve financiare. Në vijim janë ofruar informacionet se ku bëjnë pjesë secili prej plasmaneve të FKPK-së.

SHPËRNDARJA E MJETEVE SIPAS INVESTIMEVE

€579.4 mln investimet në Kosovë - në fletobligacione e depozita bankare

Në fund të vitit, mjetet e investuara të FKPK-së, prej €1,989.5 mln, ishin të shpërndara si në vijim: €1,352.2 mln ishin të investuara në tregjet financiare globale përmes fondeve investuese [2019: €1,480.0 mln]; €449.9 mln ishin të investuara në fletobligacione të Kosovës [2019: €298.5 mln]; €129.5 mln ishin të afatizuara me bankat BKT, NLB, TEB, PCB, BPB dhe BEK [2019: €185.6 mln në BKT, NLB, TEB, ISB, PCB, RBK, BPB dhe BEK]; ndërkaq €57.0 mln ishin në BQK të painvestuara [2019: €3.0 mln] dhe €0.9 mln ishin në llogarinë e brokerit Erste Bank Austri [2019: €0.3 mln].

Bordi Drejtues gjatë vitit mori gjithsej 26 vendime për tërheqjen ose shtimin e mjeteve brenda fondeve investuese të angazhuara [2019: 22 vendime]. Nga to ishin tetë vendime për tërheqje të plotë të investimeve nga fondet në vijim: Schroders GDG, AXA WFOI, Amundi – RPI2, Corp Bond EUR ETF, Amun EurCorp ETF, MSCI USA Qual ETF, S&P EUR (H) ETF dhe EuroStoxx 50 ETF. Ndërsa si fonde të reja të angazhuara këtë vit ishin: MSCI Minvol ETF, Invesco QQQ ETF, S&P EUR (H) ETF dhe EuroStoxx 50 ETF. Këto dy të fundit [S&P EUR (H) ETF dhe EuroStoxx 50 ETF], sikurse shihet, janë investime të reja të këtij viti, por të njëjtat janë tërhequr në tërësi para fundit të 2020-s, për arsye ribalancimi taktik.

Bordi Drejtues mbajti, përgjithësisht, pozicionimin më të theksuar konservator ndonjëherë, duke e ulur ekspozimin ndaj instrumenteve me risk më të lartë. Gjatë vitit 2020 në mesatare i kishim të investuara në tregjet financiare ndërkombëtare €1,393,978,894. Kjo ishte për vetëm pesë milionë euro më pak sesa viti paraprak, por që në këtë ka ndikuar dukshëm tërheqja e 10%-shit gjatë dhjetorit 2020.

Kështu në fund të 2020-s: 22.7% e mjeteve ishin në para të gatshme [2019: 24.8%], 30.5% në instrumente të borxhit [2019: 21.6%], 40.4% në multiasete [2019: 39.7%] dhe vetëm 6.4% në fonde investuese të pastra në aksione [2019: 13.9%].

Gjatë vitit nga investimet në Thesarin e Kosovës maturuan €77.5 mln ndërsa Bordi i shtoi gjatë vitit në këtë instrument edhe €228.7 mln. Në fund të vitit investimet e FKPK-së në Thesarin e Kosovës ishin €449.8 mln, duke zënë kështu 22.6% të totalit të investimeve, e rritur ndjeshëm nga viti paraprak [2019: 15.3%]. Ndërsa përgjatë gjithë vitit kanë zënë një mesatare të totalit të investimeve prej 19.5%.

Ndërsa depozitat në bankat që operojnë në Kosovë ranë në vlerën e €129.5 mln në fund të 2020-s, nga €185.7 mln sa ishin një vit më parë. Këtë vit maturuan €140.7 mln në depozitat bankare ndërsa si plasmane të reja ishin €84.2 mln [BKT, NLB, TEB, PCB, BPB dhe BEK]. Viti u mbyll kështu duke pasur 6.5% të mjeteve të FKPK-së në depozita, me një rënie të dukshme nga viti paraprak [2019: 9.4%]. Ndërsa përgjatë gjithë vitit investimet në këtë instrument ishin mesatarisht 9.4%.

Sa i përket mjeteve të painvestuara, që mbahen në llogarinë e FKPK-së në BQK, ato ishin €57.9 mln në fund të vitit, duke zënë 2.9% të totalit të mjeteve. Duhet sqaruar këtu se kjo llogari përmban edhe mjetet që janë në tranzicion, ato që sapo mund të jenë pranuar nga kontributet e reja, ose investimet e tërhequra ose investimet që presin ekzekutimin/daljen nga aty.

INVESTIMI	KLASA/STRATEGJIA	MJETET	ALOKIMI
VANGUARD – GSIF	Aksione/Me synim kthimin	€33,673,844	1.7%
BNY MELLON – RRF	Multi-asete/Me synim kthimin	€357,973,238	18.0%
AXA – GILB	Instrumente borxhi/Me synim kthimin	€154,357,691	7.8%
NORDEA 1 – GSEF	Aksione/ Menaxhim risku	€33,945,261	1.7%
NORDEA 1 – SRF	Multi-asete/Menaxhim risku	€336,904,158	16.9%
AMUNDI – 3M-I	Paraja e gatshme/Të ardhura	€265,370,148	13.3%
BNP PARIBAS – PDP	Multi-asete/Menaxhim risku	€109,423,312	5.5%
S&P500 MINVOL ETF	Aksione/Me synim kthimin	€9,149,305	0.5%
MSCI MINVOL ETF	Aksione/Me synim kthimin	€12,340,471	0.6%
INVECO QQQ ETF	Aksione/Me synim kthimin	€39,024,092	2.0%
THESARI KOSOVËS	Fletobligacione të KS/Ofrim interesi	€449,848,742	22.6%
BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK	Depozita/Ofrim interesi	€129,551,910	6.5%
TOTALI I MJETEVE TË INVESTUARA		€1,931,562,172	97.1%
Mjete të painvestuara [mjetet në BQK dhe paraja e gatshme në tranzicion]		€57,905,959	2.9%

Shënim: Detajet për secilin fond investues prezantohen në pasqyrat financiare në kapitujt aneks 7 dhe 8 të këtij raporti.

EVROPË
€1,241,580,062
66.51%

AMERIKË
€493,368,280
26.43%

AZI
€116,140,623
6.22%

OQEAN
€8,995,769
0.48%

AFRIKË
€6,654,146
0.36%

NR.	SHTETI	%	MJETET
1.	Kosovë	32.2%	€580,611,948
2.	SHBA	26.1%	€471,266,183
3.	Francë	16.8%	€302,532,052
4.	Britani e Madhe	5.8%	€104,945,246
5.	Gjermani	2.6%	€47,130,855
6.	Kanada	2.3%	€41,611,074
7.	Itali	2.1%	€37,744,837
8.	Japoni	2.1%	€37,203,272
9.	Zvicër	1.2%	€21,000,211
10.	Danimarkë	1.2%	€20,971,035
11.	Suedi	1.1%	€19,045,884
12.	Indi	0.6%	€10,957,149
13.	Kore e Jugut	0.5%	€9,418,509
14.	Spanjë	0.5%	€8,866,785
15.	Ishujt Britanikë	0.5%	€8,260,186
16.	Hong Kong	0.4%	€7,583,626
17.	Australi	0.4%	€7,448,267
18.	Holandë	0.4%	€7,267,387
19.	Afrikë e Jugut	0.4%	€6,654,146
20.	Meksikë	0.3%	€5,766,810
21.	Luksemburg	0.3%	€5,634,888
22.	Irlandë	0.3%	€5,457,309
23.	Izrael	0.3%	€4,785,963
24.	Belgjikë	0.2%	€3,084,838
25.	Tajvan	0.2%	€3,075,805
26.	Austri	0.1%	€2,701,397
27.	Indonezi	0.1%	€2,611,678
28.	Norvegji	0.1%	€2,244,823
29.	Poloni	0.1%	€2,207,233
30.	Brazil	0.1%	€1,925,802
31.	Finlandë	0.1%	€1,686,253
32.	Tajlandë	0.1%	€1,685,467
33.	Zelanda e Re	0.1%	€1,547,502
34.	Singapor	0.1%	€1,111,557
35.	Turqi	0.1%	€1,058,890
36.	Filipine	0.0%	€768,546
37.	Hungari	0.0%	€744,673
38.	Rumani	0.0%	€743,815
39.	Malajzi	0.0%	€739,668
40.	Kolumbi	0.0%	€565,628
41.	Të tjera	0.5%	€8,731,352

Paratë e investuara përmes fondeve të hapura investohen nga menaxherët e këtyre fondeve në aksione, instrumente borxhi, para të gatshme dhe në instrumente të tjera financiare të korporatave botërore dhe të shteteve sovraane. Në fund të vitit FKPK-ja kishte investime direkte dhe indirekte në instrumente financiare të 1,677 emetuesve botërorë [2019: 2,705].

SHËNIM: Në këto llogaritje nuk janë përfshirë paraja e gatshme dhe mjetet në BQK.

EMETUESIT KRYESORË

THESARI I KOSOVËS BINDSHËM ME ALOKIMIN MË TË LARTË

Lista e 25 emetuesve kryesorë [prej gjithsej 1,677] prezantohet më poshtë. FKPK-ja ekspozohet ndaj këtyre emetuesve në mënyrë indirekte, përmes fondeve investuese, gjersa plasmanet në Thesarin e Kosovës, depozitat me afat [në bankat lokale dhe ato ndërkombëtare] janë direkte.

Thesari i Kosovës bindshëm në krye të listës së top investimeve individuale me 22.7% të mjeteve të alokuara, me një rritje të fortë prej 15.2% nga viti paraprak. Investimet në paranë e gatshme në banka e të ndryshme [prej 7.8%] ishin të dytat ndërsa Thesari i SHBA-ve [me 4.1%], me rritje nga viti 2019 [prej 2.7%], ishte i treti.

Kufizimet ligjore kërkojnë që FKPK-ja të mos tejkalojë plasimet siç vijojnë: a) jo më shumë se 30% në Thesarin e Kosovës; b) jo më shumë se 20% e mjeteve në fletobligacione borxhi të një emetuesi të vetëm të vlerësuar me AA ose më lartë; c) 10% në fletobligacione të vlerësuar me A ose më lart; d) 5% në fletobligacione të vlerësuar me BBB ose më ulët; e) jo më shumë se 5% e mjeteve në një emetues të vetëm për aksione; dhe f) deri 1% në fletobligacione të vlerësuar me BB+ ose më ulët. FKPK-ja nuk i ka tejkaluar asnjë nga këta kufij për investimet në një emetues të vetëm më 31 dhjetor 2020.

EMETUESI	MJETET (mln)	ALOKIMI I MJETEVE
1. Thesari i Republikës së Kosovës	€451,060,040	22.7%
2. Keshi në fondet e përziera	€154,608,519	7.8%
3. Thesari i SHBA-ve	€81,097,996	4.1%
4. Fondet e përbashkëta alternative	€54,009,240	2.7%
5. Fonde të përziera në obligacione	€47,039,441	2.4%
6. Thesari i Mbretërisë së Bashkuar	€41,978,716	2.1%
7. Fondet e përbashkëta të aksioneve	€40,931,192	2.1%
8. Tregu i parasë së gatshme	€33,093,521	1.7%
9. Banka BKT Kosovë	€32,766,873	1.6%
10. Thesari i Francës	€29,754,495	1.5%
11. Banka PCB Kosovë	€28,492,747	1.4%
12. Banka NLB Kosovë	€25,725,108	1.3%
13. UniCredit SA	€20,237,500	1.0%
14. Groupe BPCE	€19,286,162	1.0%
15. Groupe Credit Mutuel	€18,550,120	0.9%
16. Societe Generale SA	€17,699,232	0.9%
17. Banka Ekonomike Kosovë	€16,018,419	0.8%
18. Banka BPB Kosovë	€15,114,446	0.8%
19. BNP Paribas SA	€13,653,225	0.7%
20. Alphebet Inc	€13,270,230	0.7%
21. Microsoft Corp	€13,125,973	0.7%
22. Thesari i Italisë	€12,740,861	0.6%
23. Svenska Handelsbanken AB	€11,555,929	0.6%
24. Banka TEB Kosovë	€11,434,315	0.6%
25. Medtronic PLC	€10,256,723	0.5%

BONOT PËRBËNIN 40.7% TË MJETEVE TË INVESTUARA

Mjetet e investuara të FKPK-së, direkt dhe indirekt, në fund të vitit përbëheshin 40.7% prej instrumenteve të borxhit. Nga to 32.2% ishin në bono thesari të borxhit publik dhe pjesa tjetër [8.5%] në bono thesari të korporatave. Ndërsa në aksione ishin 32.4%, në tregun e parasë së gatshme 22.6% dhe në derivative 4.2% neto.

Nga investimet e në instrumente të borxhit, përfshirë ato në Kosovë dhe fonde ETF [që nuk kanë rangim], 96.3% e tyre ishin në instrumente që nuk ishin të klasifikuara me nivel të lartë të rrezikut. Ndërsa vetëm 2.4% ishin fonde të tregtueshme [ETF], që janë pa rangim, dhe 1.3% ishin në instrumente me rangim të ulët kreditor.

Investimet në Kosovë, që këtu janë vetëm për investimet në letrat me vlerë të emetuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës, përkundër se nuk kanë rangim, vlerësohen de-facto nga ligji me siguri të lartë të kthimit nga investimi.

Ndërsa sa i përket valutave, plasmanet, direkte dhe indirekte, në fund të vitit ishin në instrumente të valutave kryesore botërore, si në vijim: EUR 58.1%, dhe të mbrojtura [hedged] si në vijim: USD 25.8%; GBP 4.8%; DKK 1.1%, HDK 1.0%, JPY 1.0% dhe të tjera 8.1% neto.

REJTINGU I PLASMANEVE NË INSTRUMENTE TË BORXHIT DHE NË INSTRUMENTET INDIREKTE TË PARASË SË GATSHME

RISKU	REJTINGU	CILËSIA E PLASMANIT	INSTRUMENTE TË BORXHIT DHE PARAJA E GATSHME
	--	Investimet në Kosovë	22.6%
	--	Jashtë Kosovës	2.4%
	AAA	I dorës së parë	2.9%
	AA	I lartë	7.3%
	A	I mesëm i epërm	1.9%
	BBB	I mesëm i ulët	2.3%
	BB	I ulët	1.0%
	B	Me risk të moderuar	0.3%
	C dhe më i ulët	Me risk të lartë	0.0%

PERFORMANCA E INVESTIMEVE

Kthimi bruto për vitin ishte €70.5 mln ose një ngritje prej 3.0% e çmimit të njësishëm.

Bashkë me suficitin e kthyer nga tarifat e pashpenzuara për vitin 2020, kthimi bruto shkoi në €72.1 mln.

Përkundër situatës së paparashikuar, me efekte të rënda për gjithë globin, të shkaktuar nga pandemia e COVID-19, FKPK-ja ia doli ta përmbyll vitin 2020 me kthim tejet të kënaqshëm [për kushtet që ishin] nga investimet. Në vlerë bruto kthimi ishte €70.5 milionë, dhe bashkë me suficitin e kthyer nga tarifat e mbajtura për investimeve dhe operacione, kthimi bruto arriti në €72.1 mln. Kurse çmimi i aksionit u ngrit për 3.0% dhe arriti në €1.5564 [fundviti 2019: €1.5106].

Kjo u arrit gjithnjë duke respektuar katër parimet e vendosura në Ligjin për Fondet Pensionale, të cilat janë: 1) siguria e fondit pensional; 2) shumëllojshmëria e investimit; 3) fitimi maksimal në përputhje me sigurinë e fondit pensional dhe 4) mirëmbajtja e likuiditetit adekuat.

Tremujori i parë i vitit, sidomos gjatë shkurtit e marsit, u godit fort nga shfaqja e pandemisë dhe mbyllja, fillimisht, e Kinës, që solli pasoja dhe frikë në tregjet financiare. Si rezultat performanca investuese në fund TM1 shkoi në -4.7%. Por të gjithë tremujorët e tjerë ishin me rezultate pozitive. TM2 u ngrit me 3.5%, TM3 me 1.5% dhe TM4 me 2.8%. Kontributin kryesor në këtë performancë e dhanë qartësisht investimet në tregjet financiare, ku ishin të investuara rreth 70% të mjeteve, por që sollën 93.4% të kthimit nga investimet.

Po këtë vit, FKPK-ja ia doli të korrë një sukses në prezantimet ndërkombëtare. Kështu institucioni u vlerësua në ngjarjen më të rëndësishme profesionale të ndarjes së çmimeve për sektorin publik dhe privat të pensione në Europë, që organizohet nga IPE Awards, në kategorinë e Menaxhimit Aktiv. Vlerësimi i Trustit ishte arritje e lartë, duke u renditur krahas gjigandit suedez AP4 dhe fituesit të kategorisë, fondit belg Amonis OFP.

Kategoria e Menaxhimit Aktiv konsiderohet më sfiduesja, pasi që në konkurrencë ishin më shumë se 70 fonde pensionale europiane. Kjo kategori fokusohet në aspekte të ndryshme të menaxhimit aktiv të portofolit, si: investimi dinamik në klasa të ndryshme të mjeteve, menaxhimi i riskut dhe rezistenca e portofolit, strategjia investuese dhe qasja taktike, përzgjedhja e fondeve investuese, angazhimi i fondeve të tregtueshme e me radhë.

Ky çmim i rëndësishëm ndërkombëtar ishte matësi më i mirë, i pavarur e profesional, i gjithë vendimmarrjes investuese përgjatë vitit 2020, i ndërmarrë nga Bordi Drejtues i FKPK-së, e i ndihmuar nga Menaxhmenti dhe Njësia e Investimeve dhe Riskut. Vegza elektronike për vlerësimin nga IPE: http://www.trusti.org/wp-content/uploads/2021/01/%C3%87mimi_IPEAwards_202101.png

PLASMANI	ALOKIMI MESATAR	KTHIMI BRUTO
BNY Mellon	€357,973,238	€27,536,267
Nordea 1 SRF	€336,904,158	€6,102,714
Amundi - 3M [1]	€265,370,148	[€774,943]
AXA GILB	€154,357,691	€5,164,846
BNP Paribas IP PDP	€109,423,312	[€1,307,307]
Nordea 1 GSEF	€33,945,261	[€9,789,506]
Vanguard Investment Series plc	€33,673,844	€6,782,245
iShares Edge S&P 500 Min. Vol. UCITS ETF EUR	€9,149,305	€6,574,645
AXA OI	--	[€2,575,571]
Schroders GDG	--	[€2,312,036]
Amundi RP2	--	[€3,118,598]
iShares Core € Corp Bond UCITS ETF	--	[€1,148,829]
Amundi IS EURO Corporates ETF-C	--	[€986,165]
iShares Edge MSCI USA Quality Factor ETF	--	[€3,735,894]
iShares S&P 500 EUR Hedged UCITS ETF	--	€5,860,355
iShares EURO STOXX 50 UCITS ETF	--	€4,314,218
iShares Edge MSCI Europe Min Vol ETF	€12,340,471	€9,032,524
Invesco QQQ Trust ETF	€39,024,092	€13,413,416
Fletobligacione [Qeveria e Kosovës]	€449,848,742	€8,317,671
Depozitat me afat [BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK]	€129,504,216	€2,638,627
Të tjera - dividendat nga fondet e hapura [ETF] GJITHSEJ	€1,931,514,478	€70,484,003

PERFORMANCA KUNDREJT BENÇMARKUT

Bordi Drejtues i FKPK-së e ka caktuar Indeksin e Çmimeve të Konsumit (IÇK) në Kosovë, të publikuar nga Agjencia e Statistikave të Kosovës, si cak (bençmark) për performancën e saj investuese.

Bordi Drejtues beson se tejkalimi i këtij caku është kyç për ta mbajtur vëmendjen tek ruajtja e vlerës reale të kontributeve në afatgjatë.

Kthimi pozitiv nga investimet e FKPK-së prej +3.0% e tejkaloi dukshëm nivelin e mesatar të inflacionit për vitin 2020, që ishte -0.5%. Në këtë mënyrë, FKPK-ja vazhdoi dukshëm jetë më mirë sesa bençmarku i saj edhe prej themelimit, më 2002.

Për këtë periudhë FKPK-ja ka pasur rritje të çmimit të njësishëm prej 55.6% kundrejt rritjes prej 39.1% të CPI në Kosovë.

KRAHASIMI I ÇMIMIT TË AKSIONIT TË FKPK-SË DHE INDEKSIT TË ÇMIMEVE TË KONSUMIT NË KOSOVË PREJ THEMELIMIT E DERI NË FUND TË 2020-S

04

KONTRIBUIMI DHE PENSIONIMET

Fillimi dhe pasivizimi i kontribimit
Kontribumi
Kur dhe si mund të tërhiqen kursimet pensionale?
Pensionimet dhe pagesat e benefiteve

FILLIMI DHE PASIVIZIMI I KONTRIBUIMIT

Kontributet e arkëtuara vjetore u rritën për 4.1%. Pagesa e benefiteve (pa përfshirë tërheqjen e 10%-shit) ra për 5.7%. Kontribuuesit nismëtarë ishin sa 9.1% e kontribuuesve aktivë.

Kontribuues aktivë FKPK-ja i quan personat që paguan kontribute për vitin e raportimit, në këtë rast për vitin 2020. Në anën tjetër, kontribuues nismëtarë FKPK-ja i quan ata kontribuues aktivë, 9.1 % e tyre, që për herë të parë paguan kontribute në dhe për vitin 2020 (2019: 11.0%).

Kontribuuesit nismëtarë numëruan gjithsej 35,260, ndërsa ishin 27,325 të tjerë, ose 7.1% e kontribuuesve aktivë, të cilët pushuan (kontribuan më 2019 por jo më 2020); dhe në këtë numër nuk janë përfshirë 7,078 kontribuues nga llogaritë e të cilëve u tërhoqën kursimet gjatë vitit 2020. Ndërkaq, 14.6% e kontribuuesve nismëtarë u punësuan⁽¹⁾ për herë të parë në moshën 40+ vjeçare (2019: 11.4%).

Mosha mesatare e kontribuuesve nismëtarë ishte 27 vjeç, gjersa 61% e tyre ishin 25 vjeç ose më të rinj (2019: përkatësisht 26 dhe 65% e tyre ishin 25 vjeç ose më të rinj).

Të vetëpunësuarit, që përbënin rreth 2.1% të kontribuuesve nismëtarë (2019: 1.7%), vazhduan të jenë në mesatare më të moshuar. Mosha e tyre mesatare ishte pak mbi 34 vjeç, dhe 54% e tyre ishin 33 vjeç ose më të rinj. Pjesa e femrave nismëtare ishte 52.5% për të punësuarat (2019: 44.9); dhe 29.7% (2019: 34.6%) për të vetëpunësuarat.

Në anën, femrat u pasivizuan edhe këtë vit në norma më të ulëta sesa që po nisin të kontribuojnë, duke përbërë kështu 39.5% nga të punësuarit dhe 25.3% nga të vetëpunësuarit që u pasivizuan (2019: përkatësisht 35.6% dhe 21.3%), por më shumë sesa vitin paraprak.

Pasivizimi kontribuuesve edhe këtë vit më së shumti iu ndodhi grupmoshave 19-24 vjeç (2019: 20-25 vjeç). Më tej, 50% e kontribuuesve të 2020-s që ishin pasiv gjatë vitit ishin 26 vjeç ose më të rinj tek të punësuarit dhe 38 vjeç ose më të rinj tek të vetëpunësuarit (2019: 50% e kontribuuesve 29 dhe 40 vjeç, respektivisht).

Përqindja e kontribuuesve (duke përfshirë të vetëpunësuarit) që janë bërë pasivë më 2019 por që u rikthyen në skemën e kontribuimit më 2020 ishte shumë më e ulët sesa viti paraprak, prej vetëm 10.3% (2019: 28.3%).

Analizimi i të dhënave për pesë vjetët e fundit nxjerr në pah se 201,167 kontribuues të punësuar, dhe 18,585 kontribuues të vetëpunësuar, kanë kontribuar së paku një muaj në secilin nga këto pesë vjet (2019: 192,078 dhe 19,806).

KONTRIBUIMI

Janë €1,975.8 mln kontribute të arkëtuara qysh prej themelimit të institucionit dhe €1,986.8 mln mjete nën menaxhim.

Totali i kontributeve të arkëtuara gjatë 2020-s ishte €194.4 mln (2019: €186.6 mln), që janë pagesa të kontributeve pensionale që punëmarrësit dhe të vetëpunësuarit i kanë bërë gjatë vitit 2020.

Kontributet e arkëtuara gjatë 2020-s u rritën për 4.1% krahasuar me vitin paraprak. Më 2019 ato ishin rritur për 7.9% dhe më 2018 me 8.1%.

Kontributet që nuk janë nën menaxhim, janë të tërhequra me rastin e pagesave të benefiteve ose refondimeve, dhe më nuk janë pjesë e fondit. Punëdhënësit e rinj, që ishin 5,569, që shënoi një rritje serioze prej 14.8% krahasuar me vitin paraprak (2019: 4,853).

Punëdhënësit të rinj konsiderohen bizneset, institucionet e të tjerë, të cilat për herë të parë kontribuojnë për punonjësit e tyre.

Por ndërsa kishim rritje të punëdhënësve të rinj me gati 15%, numri i punëdhënësve që u pasivizuan gjatë 2020-s u rrit për 27.5%, duke shkuar në 5,032 (2019: 3,948). Faktor kryesor në këtë rritje shumë të lartë të pasivizimit do të ketë qenë pandemia.

Punëdhënës që pasivizohen FKPK-ja i konsideron bizneset ose institucionet ose organizatat të cilat kanë kontribuar për punonjës gjatë vitit paraprak por jo edhe në vitin e raportimit.

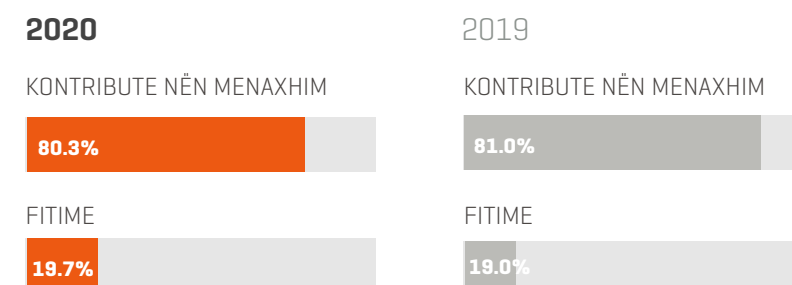
Në anën tjetër, numri i kontribuuesve aktivë në fund të 2020-s arriti në 387,526, që ishte kështu për vetëm 2.0% më i lartë sesa viti i shkuar (2019: 379,827).

Në fund të vitit, bilanci mesatar për të gjitha llogaritë e kursimeve pensionale të kontribuuesve ishte €3,486 (2019: €3,284).

KONTRIBUTET DHE MJETET NËN MENAXHIM

VITET	TË ARKËTUARA (mln)	MJETET NËN MENAXHIM (mln)
2002-2016	€1,262.3	€1,416.9
2017	€159.8	€216.8
2018	€172.7	€46.6
2019	€186.6	€285.9
2020	€194.4	€20.6
KUMULATIVE	€1,975.8	€1,986.8

PËRBËRJA E MJETEVE NETO NËN MENAXHIM

(1)

Termi "Punësim" është përdorur në kontekstin më të gjerë të mundshëm. FKPK-ja nuk është në pozitë të dijë nëse kontributet e nismëtarëve janë vërtetë si rrjedhojë e punësimit të tyre të parë. Për më tepër, FKPK-ja nuk mund të dijë se ai punësim a është i përhershëm, me afat, a për një punë të caktuar (kontratë mbi vepër).

KUR DHE SI MUND TË TËRHIQEN KURSIME TË PENSIONALE?

Kur mund të tërhiqen kursimet pensionale nga kontribuuesi:

- a) kur arrin moshën e pensionit [aktualisht me ligj është caktuar moshë 65 vjeç];
- b) kur merr ndihmë invaliditeti nga MPMS;
- c) kur vdes para tërheqjes së kursimeve pensionale, e që në këtë rast trashëgimtarët ligjor të tij/saj e tërheqin gjithë bilancin e kursyer;
- d) në rastet kur shtetasit e huaj kanë paguar kontribute pensionale pa qenë të obliguar ligjërisht; dhe
- e) Në fund të 2020, me ndryshimet ligjore, iu është mundësuar të gjithë qytetarëve që të tërheqin 10% të bilancit, si pjesë e Pakos së Rimëkëmbjes nga Pandemia e Covid-19 që Qeveria ndërmoi Megjithatë afati për tërheqjen e 10%-shit përfundon më 6 prill 2021.

Programi i Tërheqjes në Faza (PTF) PTF është i tillë që përfituesit në këtë skemë tërheqin nga kursimet e tyre çdo muaj nga €200¹⁾ ose 1% të bilancit në momentin e pensionimit [cilido qoftë më i ulët], derisa e gjitha shuma të shterojë.

Përfituesit mund të zgjedhin njërin nga katër bankat që ofrojnë shërbimin PTF: TEB, NLB Prishtina, Banka për Biznes ose Banka Ekonomike, duke përfituar kështu nga një trajtim specifik, sipas kontratës së FKPK-së me këto banka.

Si mund të tërhiqen kursimet pensionale?

Kontribuuesit që tërheqin kursimet pasi arrijnë moshën e pensionit zgjedhin të marrin 0% ose 20% të kursimeve në një pagesë dhe shuma tjetër iu drejtohet në PTF.

Sidoqoftë, nëse një kontribuues ka një bilanc në llogari me më pak se €3,000¹⁾ kursime atëherë e gjitha shumta tërhiqet me një pagesë. Kontribuuesit që tërheqin kursimet për shkak të invaliditetit do të marrin kursimet e tyre përmes PTF në shumë prej €2001] deri në: i) periudhën që u mbaron invaliditeti; ose ii) derisa kursimet e tyre shterojnë - cilado të ndodhë e para. Në anën tjetër, përfituesit e kontribuuesve të vdekur mund të zgjedhin që të tërheqin të gjitha kursimet menjëherë ose t'i transferojnë ato në llogarinë e tyre të kursimeve pensionale në FKPK.

¹⁾ Tërheqja minimale mujore dhe pragjet e tërheqjes përcaktohen nga Rregulloret e BQK-së

TËRHEQJET

VITET	KONTRIBUTE (mln)	MJETE (mln)	FITIMI I REALIZUAR (mln)
2004-2015	€66.0	€72.6	€6.6
2016	€16.0	€19.2	€3.2
2017	€22.1	€27.7	€5.6
2018	€24.8	€31.3	€6.5
2019	€41.9	€52.6	€10.7
2020	€188.7	€235.0	€46.3
GJITHSEJ	€359.5*	€438.4*	€78.9

* Në shifrat e vitit 2020 janë përfshirë edhe mjetet e tërhequra për 10%-shin, në vlerën €149.6 për kontribute dhe €185.5 si mjete në total.

PENSIONIMET DHE PAGESAT E BENEFITEVE

Gjatë 2020-s janë realizuar fitime prej 21.2% nga të gjitha llogaritë e pensionuara (pa përfshirë tërheqjet për 10%). Më 2019 kjo shifër ishte 20.4%.

Fitimi i realizuar për tërheqjet për 10% për periudhën 11-31 dhjetor ishte 25.3% në mesatare.

Më 2020 i kishim dy lloje të pensionimeve:

1) pensionimet e zakonshme (pensione moshe, raste vdekjesh, invaliditeti dhe jo-rezidentëve), dhe 2) tërheqja e 10%-shit. Për qartësim por edhe krahasim vjetor, këto të dhëna po i publikojmë të ndara.

Për pensionim të zakonshëm, administrata i ka miratuar 7,078 aplikacione Kosovës (2019: 7,808). Totali i fondeve që u paguan për tërheqjet e kursimeve të këtyre kategorive ishte €49.6 mln, e që përbëheshin nga kontributet nominale prej €39.1 mln dhe fitime të realizuara prej €10.5 mln (2019: €52.6 mln, përkatësisht €41.9 mln dhe €10.7 mln). Ndërsa totali i llogarive me tërheqje të përhershme prej themelimit arriti në 58,390.

Numri i personave që më 2020 u shpague pas arritën moshën e pensionimit (65 vjeçare) ishin 4,997 ose 70.6% e aplikacioneve të miratuara (2019: 4,938, ose 63.2%). Përveç tyre ishin 1,110 tërheqje nga trashëgimtarët e kontribuuesve që vdiqën para pensionimit (2019: 880), duke përbërë kështu 15.7% të aplikacioneve të miratuara (2019: 8.5%). Ndërsa për arsye të invaliditetit 928 persona, ose 13.1%, tërrohqen kursime pensionale (2019: 1,430 ose 8.5%). Kontribuuesit, me status shtetas jo-rezidentë të Kosovës, që i tërroqen kursimet pensionale sivjet ishin 43 raste ose sa 0.6% e llogarive të pensionuar (2019: 32 raste dhe 0.3% e totalit).

Ndërsa sa i përket kategorisë së dytë, tërheqjes së 10%-shit, që erdhi nga ndryshimi ligjor (si pjesë e Pakos së Rimëkëmbjes) që i dha mundësinë gjithë kontribuuesve të papensionuar në FKPK që të mund të aplikojnë për tërheqjen e 10%-shit. Vetëm gjatë tri javëve të aplikimit (prej 11 deri më 31 dhjetor 2020) kishin aplikuar me sukses 397,557 kontribuues dhe shuma e tërhequr nga ishte €185.4 mln.

Llogaritë që i tërroqen 10% të kursimeve këtë periudhë korrën një fitim mesatar prej 25.3%, dhe mesatarisht llogaritë tërroqen nga €384. Të dhënat për aplikimet e tërheqjes së 10%-shit për periudhën 1 janar deri më 6 prill 2021 do të prezantohen në Raportin Vjetor 2021.

Duke i përlogaritur së bashku, tërheqjet e pensionimit të zakonshëm dhe ato për 10%-shin, në vitin 2020 janë shpague për tërheqje pensionale gjithsej €235 mln. Nga kjo shumë rreth €178 mln ishin kontribute të paguara nga vetë kontribuuesit dhe pjesa tjetër, €57 mln, ishte vlerë e shtuar nga investimet, që kontribuuesit i realizuan si fitime.

05

DEMOGRAFIA E KONTRIBUESVE

Kontribuuesit
Shpërndarja gjeografike e kontribuuesve
Moshë e kontribuuesve
Kontribuuesit sipas llojit të ndërmarrjeve
Kontribuimi mesatar
Niveli i kontribuimit
“Sa duhet të kurseni?”

KONTRIBUESIT

Ky kapitull përmbledh të dhënat kryesore demografike për kontribuuesit e FKPK-së më 2020 dhe bën krahasimet me vitin paraprak.

Është me rëndësi të theksohet se ky kapitull paraqet rezultatet e analizave vetëm për kontribuuesit aktivë, dhe jo të të gjithë llogarimbajtësve të FKPK-së, e që në fund të 2020-s ishin 707,387 në numër.

Këtë vit ishin 387,529 kontribuues aktivë (2019: 379,827). Me së paku një kontribut si punonjës gjatë vitit shfaqen 361,858, dhe si të vetëpunësuar 6,813; në këto shifra të numëruar dy herë janë 18,858 kontribuues, të cilët shfaqen gjatë 2020-s edhe si të punësuar edhe si të vetëpunësuar. Këtë vit, për shkak se Qeveria i ka ndihmuar edhe të vetëpunësuarit me Pakon Emergjente si pasojë e pandemisë, kemi ndryshim rrënjësor të shifrave të të vetëpunësuarve krahasuar me një vit më parë. Kështu kemi rënie të numrit që paraqiten vetëm si të vetëpunësuar (që nuk kanë pranuar ndihmë nga kjo Pako) dhe rritje të numrit të atyre që paraqiten edhe si të vetëpunësuar edhe të punësuar, ku ndihma e ekzekutuar nga Ministria përkatëse i nxjerr ata teknikisht si të punësuar të saj.

Edhe më 2020 kishim kryesisht shtim të numrit të kontribuuesve aktivë, dhe vetëm në dy muaj (mars e prill) kishim më pak kontribuues aktivë sesa vitin paraprak. Bilanci mesatar i llogarive aktive në fund të vitit 2020 arriti në €4,963 (2019: €4,603), ose me një rritje prej 7.8%. Ndërsa bilanci mesatar i të gjitha llogarive u rrit me 6.2% në 3,486 (2019: €3,284). Këto janë gjithsesi bilance të ulëta për të siguruar një pensionim të sigurt, meqë mund të financojnë (nëse tërhiqen në faza nga 200 euro në muaj) rreth 2 vjet llogaritë aktive dhe vetëm 1 vit e gjysmë të gjitha llogaritë.

Me rëndësi është të bëhen edhe disa krahasime mes numri të popullsisë aktive për punë dhe kontribuuesve aktivë. Sipas Agjencisë së Statistikave të Kosovës, në raportin e TM3 2020 për tregun e punës në vend, popullsia në moshe pune në vend (e moshës 15 deri 64 vjeç) është 1,221,681. Ndërsa fuqia aktive për punë (sipas ASK) llogaritet 488,424, e pjesa tjetër llogaritet si pasive. Duhet theksuar këtu se në raportin e TM4 2019 ASK llogariste fuqi aktive për punë 506,622 qytetarë.

Nën këto kushte, rezultojnë se 387,529 punëmarrës dhe të vetëpunësuar që kontribuan në FKPK gjatë 2020-s përbëjnë 79.3% të fuqisë aktive për punë. Kjo përqindje pastaj rezultojnë më e ulët po të krahasojmë me numrin mesatar të kontribuuesve aktivë në FKPK për 2020-n (331,910) me fuqinë aktive për punë (488,424). Kështu i bie se 68.0% e fuqisë aktive për punë ishin formalisht të angazhuar në një punë këtë vit.

Andaj, nga këtë të dhëna krahasuese, konkluzioni më i mundshëm mund të jetë shkalla ende e lartë e informalitetit në vend. Dhe kjo në veçanti duket të jetë e vlefshme për sektorin e bujqësisë dhe atë të ndërtimtarisë, në të cilët sektorë ka shpërputhje të madhe në mes të statistikave të punësimit dhe numrit të kontribuuesve në FKPK.

FKPK-ja po i thekson dhe përsërit këto fakte duke besuar se kështu po e përmbush një pjesë të përgjegjësisë sociale që ka: që secili shtetas i Kosovës do të duhej të ketë kursyer mjaftueshëm për pensionin e vet, që t'i mundësojë një jetë më të sigurt, në kuptimin financiar.

NUMRI I KONTRIBUESVE AKTIVË PËR ÇDO MUAJ NË PESË VJETËT E FUNDIT

	2020	2019	2018	2017	2016
JANAR	384,582	348,563	233,144	249,428	223,240
SHKURT	261,529	245,376	237,040	251,291	224,354
MARS	275,102	267,092	264,573	276,991	251,045
PRILL	292,511	298,846	243,872	257,976	232,024
MAJ	307,253	309,239	245,694	259,962	234,600
QERSHOR	319,811	317,408	273,306	284,804	258,103
KORRIK	336,283	328,746	266,564	263,527	236,259
GUSHT	343,379	337,859	249,513	263,255	236,899
SHTATOR	350,087	344,652	274,065	285,900	261,168
TETOR	358,954	352,653	268,030	262,775	235,655
NËNTOR	365,894	366,797	257,866	259,977	232,732
DHJETOR	387,529	379,833	256,425	269,739	245,464
MESATARJA VJETORE	331,910	324,755	255,841	265,469	239,295

SHPËRNDARJA GJEOGRAFIKE E KONTRIBUESVE

Meqë një pjesë e madhe e kontribuuesve (rreth 1/5) paguhen nga Ministria e Administratës Publike, zyra e së cilës është e regjistruar në Prishtinë, nuk është e mundur të bëhen analiza mbi atë se ku kanë punuar kontribuuesit gjatë vitit. Kjo është arsyeja përse FKPK-ja prezanton vetëm analiza të bazuara sipas komunave të adresave të kontribuuesve që FKPK-ja i ka në regjistrat e saj.

Nga 38 komunat, në 25 kishim ngritje të numrit të kontribuuesve aktivë më 2020 krahasuar me një vit më parë. Përgjatim bëjnë vetëm komunat me popullatë serbe, ku numri i kontribuuesve kishte tkurrje. Kjo mund të jetë e lidhur me faktin se më 2019 kishim zgjedhje nacionale dhe të angazhuarit e përkohshëm një vit më parë, nuk ishin pjesë e kontribuimit më 2020.

Ndërsa në numër edhe këtë vit më së shumti u rrit numri i kontribuuesve aktivë në Prishtinë, në përqindje ishte Gjakova që njohu rritjen më të madhe të numrit të kontribuuesve aktivë - në mesin e komunave të dhjetëshes së parë. Këto komuna këtë vit kishin gati 66% të të gjithë kontribuuesve aktivë.

Përkundër se ky vit ishte i jashtëzakonshëm, me pandeminë që preku gati gjithë vitin 2020, numri i kontribuuesve aktivë na rezultoi më i lartë se një vit më parë.

NR.	KOMUNA	NUMRI I KONTRIBUESVE	PJESËMARRJA	NDRYSHIMI ME 2019	
				NË NR.	NË %
1.	PRISHTINË	71,461	18.4%	1,580	2.3%
2.	PRIZREN	31,605	8.2%	672	2.2%
3.	FERIZAJ	23,988	6.2%	977	4.2%
4.	GJILAN	22,351	5.8%	658	3.0%
5.	PEJË	21,434	5.5%	751	3.6%
6.	GJAKOVË	20,844	5.4%	1,031	5.2%
7.	PODUJEVË	18,336	4.7%	576	3.2%
8.	VUSHTRRI	15,851	4.1%	281	1.8%
9.	MITROVICË E JUGUT	15,610	4.0%	-716	-4.4%
10.	LIPJAN	12,862	3.3%	289	2.3%
11.	GLLOGOC	12,668	3.3%	371	3.0%
12.	SUHAREKË	10,949	2.8%	186	1.7%
13.	FUSHË KOSOVË	10,420	2.7%	588	6.0%
14.	SKËNDERAJ	10,073	2.6%	106	1.1%
15.	RAHOVEC	8,755	2.3%	87	1.0%
16.	MALISHEVË	8,041	2.1%	300	3.9%
17.	ISTOG	7,829	2.0%	52	0.7%
18.	VITI	7,689	2.0%	266	3.6%
19.	KLINË	6,434	1.7%	246	4.0%
20.	KAMENICË	6,373	1.6%	-77	-1.2%
21.	KAÇANIK	6,303	1.6%	386	6.5%
22.	OBILIQ	5,885	1.5%	70	1.2%
23.	DEÇAN	5,425	1.4%	60	1.1%
24.	SHTIME	5,246	1.4%	307	6.2%
25.	DRAGASH	4,225	1.1%	-154	-3.5%
26.	GRAÇANICË	2,056	0.5%	-127	-5.8%
27.	HANI I ELEZIT	1,590	0.4%	117	7.9%
28.	SHTËRPECË	1,535	0.4%	-102	-6.2%
29.	LEPOSAVIQ	1,239	0.3%	-911	-42.4%
30.	MITROVICË E VERIUT	1,223	0.3%	-279	-18.6%
31.	ZUBIN POTOK	854	0.2%	-251	-22.7%
32.	ZVEÇAN	775	0.2%	-530	-40.6%
33.	JUNIK	605	0.2%	-8	-1.3%
34.	MAMUSHË	561	0.1%	-37	-6.2%
35.	NOVOBËRDË	512	0.1%	-71	-12.2%
36.	KLLOKOT	456	0.1%	-45	-9.0%
37.	RANILLUG	423	0.1%	-81	-16.1%
38.	PARTESH	303	0.1%	-93	-23.5%
	TË TJERË [‡]	4,744	1.2%	1,231	35.0%

[‡]Ky është numri i kontribuuesve me vendbanim jashtë Kosovës ose për të cilët FKPK-ja nuk kishte informacion se cilës komunë i takojnë.

MOSHA E KONTRIBUESVE

Mosha mesatare e të gjithë kontribuuesve në vitin 2020 u ul lehtë në 40.9 vjeç nga 41.0 sa ishte në vitin paraprak. Ndërsa mediana nuk ndryshoi, pra mbeti 38 vjeç sikur një vit më parë.

MESATARJA
MESHKUJ:
42.6

MEDIANA
MESHKUJ:
40.0

Ndryshime të lehta kishim tek mesatarja e meshkujve e shumë pak tek mosha mesatare e femrave, ndërsa mediana nuk ndryshoi as këtë vit.

MESATARJA
FEMRA:
37.8

MEDIANA
FEMRA:
35.0

Ndërsa mosha mesatare e të gjithë kontribuuesve aktivë për vitin 2020 ishte 38 vjeç dhe mediana e tyre ishte 36 vjeç.

Sa i përket grupmoshave të kontribuuesve aktivë (sipas tabelës në vijim) kishim luhajtje të lehta krahasuar me 2019, por se 68.3% e tyre ishin nën moshën 45 vjeç më 2020, që është një reduktim i lehtë krahasuar me vitin paraprak (2019: 68.7%).

Grupmosha 15-24 vjeç ishte më e prekura më 2020, duke u reduktuar në 16.0% (2019: 16.7%) nga një vit më parë. Me lëvizje negative ishte edhe grupmosha 25-34 vjeç, ndërsa gjitha grupmoshat e tjera lëvizën lehtë me ngritje.

GRUPMOSHA	2020	2019
15-24	16.0%	16.7%
25-34	29.0%	29.1%
35-44	23.3%	22.9%
45-54	18.2%	17.9%
55-64	12.5%	12.4%
65+	1.0%	0.9%

KONTRIBUESIT SIPAS LLOJIT TË NDËRMARRJEVE

Lloji i ndërmarrjeve përcaktohet sipas regjistrimit të tyre në Agjencinë e Regjistrimit të Bizneseve Kosovare ose në kuadër të Ministrisë së Administratës Publike.

Duhet theksuar se ndërmarrjet publike dhe shoqërore (të tilla si kompanitë rajonale të ujësjellësit apo mbeturinave, Posta e Kosovës, ngrrohtoret e qytetit, etj.) shumica e tyre janë të regjistruara si shoqëri aksionare; andaj paraqiten së bashku me ndërmarrjet e tjera publike në kuadër të grupit të shoqërive aksionare.

Më 2020, përveç organizatave buxhetore dhe Sh.P.K.-vëm të gjitha llojet e tjera të ndërmarrjeve kishin më të ulët numrin e të punësuarve të angazhuar dhe deklaruar. Ky është tregues i ndikimit të drejtpërdrejt të pandemisë në angazhimin e vazhdueshëm të të punësuarve.

Për luhajtjen e fortë në rastin e organizatave buxhetore vlen shpjegimi i dhënë poshtë tabelës. Ndërsa tek rasti i Sh.P.K.-ve ka më shumë të ngjarë të kishim kalim në formalizim të të punësuarve, për shkak të efektit të 10%-shit por edhe pakove ndihmëse nga Qeveria, sesa që mund të kishim shtim real të numrit të të punësuarve.

Në numër dhe koeficient të angazhimit më së shumti kishim rënie tek ortakëritë, që mund të jetë edhe për shkak të ndryshimit të statusit juridik të ndërmarrjeve. Porse shqetësues janë rëniet tek shoqëritë aksionare dhe tek të vetëpunësuarit. Njëkohësisht edhe tkurrja në rastin e bizneseve individuale nuk ishte e vogël, por këtu së paku kishim rritje të koeficientit të angazhimit, që nënkupton më pak të punësuar por më shumë angazhim i deklaruar.

LLOJI I NDËRMARRJES	2020			2019		
	KONTRIBUES NË NUMËR	KOEFICIENTI I ANGAZHIMIT	KONTRIBUES EKUIVALENTË	KONTRIBUES NË NUMËR	KOEFICIENTI KONTRIBUES I ANGAZHIMIT EKUIVALENTË	
Organizata buxhetore	353,364 ¹⁾	0.409	144,526	119,736	0.716	85,731
SH.P.K.	179,829	0.576	103,582	168,289	0.602	101,310
Biznes individual	72,137	0.590	42,561	71,361	0.652	46,527
Të vetëpunësuar	26,648	0.784	20,892	28,466	0.843	23,997
Shoqëri aksionare	27,347	0.810	22,151	30,386	0.748	22,729
OJQ	22,510	0.380	8,554	22,726	0.377	8,568
Ortakëri	3,160	0.599	1,893	4,234	0.611	2,587
Të tjera	10,776	0.584	6,293	14,069	0.490	6,894

1) Më 2020, për shkak të masave të marra nga Qeveria përmes pakove emergjente, janë kryer pagesa nga Ministria e Financave dhe ajo e Ambientit për të punësuarit dhe të vetëpunësuarit e prekur nga pandemia e Covid-19. Kjo ka bërë që në sektorin e organizatave buxhetore të kemi shtim të jashtëzakonshëm të numrit të kontribuuesve, si dhe rënie të ndjeshme në koeficientin e angazhimit.

KONTRIBUIMI MESATAR

Kontribuimi mesatar (mujor) për kategorinë e të punësuarve u ul në masën më të lartë të viteve të fundit në €42.85 - nga €44.38 që ishte një vit më parë. Ndërsa për të vetëpunësuarit mesatarja e kontribuitit u ul në €32.04 nga €33.96 në vitin paraprak. Ky është tregues se pandemia ka prekur dhe ndikuar nivelin e kontribuitit mesatar në të gjitha kategoritë.

Rënia e kontribuitit mesatar mujor reflektohet edhe tek tabela e kontribuitit sipas grupmoshave, ku vetëm mosha 65+ kishte një ngritje të lehtë, ndërsa gjithë grupmoshat e tjera kishin kontribuit mesatar më të ulët sesa një vit më parë. Edhe më e dukshme është rënia e kontribuitit mesatar mujor sipas gjinisë, ku femrat njohën rënie më të theksuar sesa meshkujt.

KONTRIBUIMI MESATAR MUJOR

VITI	PUNËMARRËS	TË VETËPUNËSUAR
2018	€44.84	€33.84
2019	€44.38	€33.96
2020	€42.85	€32.04

KONTRIBUIMI MESATAR MUJOR SIPAS GRUPMOSHAVE

	2020		2019		2018	
	PUNËMARRËS	TË VETËPUNËSUAR	PUNËMARRËS	TË VETËPUNËSUAR	PUNËMARRËS	TË VETËPUNËSUAR
15-24	€27.62	€20.09	€28.81	€20.82	€28.54	€21.18
25-34	€38.57	€24.98	€41.00	€25.82	€40.63	€26.04
35-44	€47.86	€32.42	€51.09	€35.37	€50.83	€35.45
45-54	€49.02	€34.99	€51.30	€37.16	€50.80	€37.15
55-64	€54.58	€37.10	€57.02	€39.40	€56.42	€38.52
65+	€65.75	€40.31	€64.32	€36.43	€60.35	€41.83

KONTRIBUIMI MESATAR MUJOR SIPAS GJINISË

VITI	FEMRA		MESHKUJ	
	PUNËMARRËSE	TË VETËPUNËSUARA	PUNËMARRËS	TË VETËPUNËSUAR
2018	€41.39	€26.22	€46.65	€35.50
2019	€40.59	€26.53	€46.47	€35.63
2020	€40.07	€25.86	€44.41	€33.45

NIVELI I KONTRIBUIMIT

Ligji kërkon që kontributi minimal për të vetëpunësuarit, si dhe të punësuarit me kohë të plotë, të bazohet në pagat minimale mujore të Kosovës, e që janë: €130 për personat e moshës deri 35 vjeç; dhe €170 për moshat mbi 35 vjeç.

Numri i kontribuuesve punëmarrës në emër të të cilëve punëdhënësit paguan kontribute pensionale nën minimumin e lejuar ligjor u ul ndjeshëm këtë vit në 4.1% nga 6.8% që ishin një vit më parë. Rënia ishte sidomos më e theksuar për moshën deri 35 vjeç.

Por se tek kategoria e të vetëpunësuarve kishim më shumë raste të pagesave nën minimumin dhe sa minimumi i lejuar ligjor. Më 2019 46.5% e kësaj kategorie paguanin vetëm sa minimumi ligjor ndërsa më 2020 kjo shifër shkoi në 48.4%. Ndërsa nën minimumin ligjor sivjet kontribuan 6.2%, ngritur nga 5.6% më 2019. Si rezultat i këtyre lëvizjeve kuptohet se më pak të vetëpunësuar [2020: 45.5%] paguan kontribute mbi minimumin ligjor [2019: 48.0%].

NIVELET E KONTRIBUIMIT TË PUNËMARRËSVE

	PAGESA		
	NËN MINIMUM	SA MINIMUMI	MBI MINIMUM
DERI 35 VJEÇ	1.52%	0.11%	46.48%
MBI 35 VJEÇ	2.61%	0.66%	48.62%

NIVELET E KONTRIBUIMIT TË TË VETËPUNËSUARVE

	PAGESA		
	NËN MINIMUM	SA MINIMUMI	MBI MINIMUM
DERI 35 VJEÇ	0.37%	9.70%	13.54%
MBI 35 VJEÇ	5.78%	38.65%	31.96%

“SA DUHET KURSYER?”

FKPK-ja e sheh si përgjegjësi të sajën, edhe sociale, që t’i këshillojë kontribuuesit se sa do të duhej të kursenin për të arritur një shumë që mund t’ju ofrojë më shumë siguri pas pensionimit.

Andaj në vijim prezantojmë disa këshilla e sugjerime të rëndësishme.

Shembull: nëse supozohet se çmimi i aksionit të FKPK-së çdo muaj do të rritet me një normë konstante prej 4% në vit, një person i cili punësohet në ditëlindjen e tij të 25-të dhe që kontribuon në minimumin ligjor për 40 vjet deri në pensionim, do të ketë një bilanc të akumuluar në llogarinë e tij në FKPK prej €18,142.

Megjithatë, duke qenë se inflacioni e gërryen fuqinë blerëse të parasë, nëse inflacioni është p.sh. 2% në vit, vlera e sotme e atij bilanci do të ishte €8,216.

Kjo vlerë, e kursyer përmes kontribuimit minimal, do të ishte e pamjaftueshme për të blerë një anuitet ekonomikisht të favorshëm të jetës.

Në rrethanat aktuale një person i tillë do të pensionohej në programin e tërheqjes me faza, me mundësi të tërheqjes në një pagesë fillestare të 20% të totalit të bilancit, tërheqjen e shumës së mbetur nga €200 në muaj, që nuk mjaftojnë as për 4 vjet [më saktësisht: 41 muaj].

Produkti i anuitetit të jetës vazhdon të mos ofrohet ende në Kosovë, dhe pa të në treg është e vështirë të përlllogaritet bilanci i kursimeve që do të nevojitet për të blerë një anuitet minimal të jetës.

Në anën tjetër, është paksa e vështirë për t’u besuar se kursime më të ulëta se €25,000 [në vlerën e sotme], do të mjaftonin për të blerë një pension minimal.

Me këtë vlerë si qëllim, një person që punësohet në moshën 25 vjeçare dhe punon deri në pensionim pa pasur asnjë rritje të pagës, duhej kontribuar €41.50 në muaj çdo muaj [punëmarrësi dhe punëdhënësi së bashku]. Por nëse i njëjti person çdo vit do të kishte rritje të pagës prej 1%, do të duhej të fillonte me kontribute mujore prej €34.30 dhe të përfundonte me €74.23 në prag të datëlindjes së 65-të.

Në rastin e fundit, kontributet mesatare mujore do të ishin €51.74, për afro €10 më shumë se në rastin e parë, gjë që e qartëson rëndësinë e kontribuimit sa më të hershëm dhe me shuma sa më të larta të mundshme.

Natyrisht, ekzistojnë sot shumë persona në Kosovë që në vazhdimësi hyjnë e dalin nga puna, ose janë inkuadruar më vonë në skemë dhe kanë më pak vite për të kursyer; për ta do të jetë shumë e vështirë që të sigurojnë pension të mjaftueshëm vetëm përmes kursimeve obligative pensionale.

Stafi i FKPK-së është i gatshëm për të ndihmuar dhe mund ta këshillojë çdokënd që dëshiron të dijë se si dhe sa duhet të kursejnë për një pension më të mirë; ndërkohë që FKPK-ja, dhe Bordi i saj, do të bëjnë çmos të rrisin vlerën e kursimeve të kontribuuesve me qëllim sigurimin e një pensioni me sa më pak brenga.

06

LEGJISLACIONI

Korniza ligjore
Ndryshimet e propozuara

KORNIZA LIGJORE DHE NDRYSHIMET

Organizimi, funksionimi dhe vendimmarrja e FKPK-së bazohet në Ligjin Nr. 04/L-101, së bashku me plotësimet dhe ndryshimet me: Ligjin Nr. 04/L-115, me Ligjin Nr. 04/L-168 dhe me Ligjin Nr. 05/L116, dhe qeveriset nga Bordi Drejtues.

Organizimi ligjor i FKPK-së saktësohet tutje edhe me legjislacionin sekondar: përmes rregulloreve për pensione të BQK-së, dhe udhëzimeve e njoftimeve shpjeguese të ATK-së për mënyrën e deklarimit, kontribuimit, korrigjimit dhe tatimit të kontributeve pensionale.

Në fund të 2020 kishim ndryshimin ligjor që lejonte tërheqjen e parakohshme të 10% të bilancit nga FKPK-ja. Deri në fund të vitit të shkuar rreth 400 mijë kontribuues kanë aplikuar për këtë mundësi, dhe afati i fundit për aplikim është më 6 prill 2021.

Ndërsa asnjë nga propozimet tona për plotësime/ndryshime ligjore që paraqitura në Raportin Vjetor 2019 nuk janë shqyrtuar ende, andaj të njëjtat po i përsërisim në faqen vijuese edhe të këtij raporti vjetor.

PROPOZIMET PËR PLOTËSIME/NDRYSHIME LIGJORE

1. TËRJEQJA E KURSIMEVE PENSIONALE NË RASTIN E DORËHEQJES NGA SHTETËSIA

Stafi i FKPK-së ka pranuar kërkesa dhe shqetësime të shumta të shtetasve kosovarë që janë të gatshëm të dorëhiqen ose janë dorëhequr nga shtetësia kosovare, të cilët kanë emigruar ose janë në proces të emigrimit, por që aktualisht nuk kanë të drejtë ligjore për t'i tërhequr kursimet pensionale nga FKPK-ja. Kjo çështje kërkon trajtim të hollësishëm bazuar edhe në përvojat e shteteve të tjera, meqë FKPK-ja nuk ka qartësi të plotë juridike për ta trajtuar këtë çështje.

2. PENSIONIMI I PARAKOHSHËM

Numri i kontribuuesve që kanë kaluar në pensionim të parakohshëm, pra para moshës 65 vjeçare [qoftë si ish-pjesatarë të TMK, pjesëtar të FSK-së, Trepçës ose zyrtarë policorë], është në rritje dhe FKPK-ja ka vazhdimisht ka pranuar kërkesa nga kontribuues të tillë që kërkojnë tërheqjen e kursimeve pensionale nga FKPK-ja. Por FKPK-ja nuk ka bazë ligjore për të marrë vendime të tilla, meqë këto kategori nuk janë parashikuar e as trajtuar në legjislacionin aktual brenda të cilit operon FKPK-ja. Prandaj, duhet të rregullohet raporti i këtyre përfituesve me llogarinë e FKPK-së, pra, a mund të i tërheqin edhe kontributet nga FKPK apo jo.

3. INVESTIMET

Të lejohet FKPK-ja të investojë përmes fondeve në investime alternative. Kjo do të sigurojë rritje të diversifikimit, duke plotësuar mjetet financiare të kuotuar. Menaxherët e fondeve të aseteve alternative kanë një historik të dëshmuar të kthimeve më të larta, pjesërisht pasi përfitojnë nga nxjerrja e një primi shtesë për shkak të jo-likuiditetit ndaj mjeteve tradicionale të kuotuar. Për më tepër, për afate kohore të caktuara ata kanë histori të kthimeve më të mira kundrejt rrezikut. Jetëgjatësia e këtyre investimeve ndryshon nga 5 deri në 10 vjet, duke përbushur kështu një objektiv afatgjatë në investime. Investimet alternative mbulojnë klasa të ndryshme të mjeteve, siç janë kapitali privat, infrastruktura ose pasuritë e paluajtshme. Nëse një klasë e tillë e mjeteve do të konsiderohet në të ardhmen, alokimi fillestar do të ishte i kufizuar mes 5% deri 10% e mjeteve nën menaxhim.

4. TËRHEQJA E KURSIMEVE PENSIONALE NË RASTET E SËMUNDJEVE TË RËNDA

Ka shumë kërkesa për tërheqje të parakohshme për shkak të sëmundjeve të kontribuuesve, qoftë terminale apo të tjera andaj duhet të shqyrtohet dhe të përcaktohet nëse fushëveprimi i FKPK-së duhet të jetë vetëm fond pensional apo edhe invalidor e shëndetësor. Këto janë disa prej ndryshimeve që kërkojnë vëmendje të shpejtë, ndërsa, ka edhe ndryshime të tjera të vogla që do ta përmirësonin mbarëvajtjen dhe funksionimin më të mirë të FKPK-së. Ekipi i FKPK-së është i gatshëm të jap kontributin e tij, në rast të formimit të grupit punues për ndryshimet ligjore.

5. MBROTJA E KONTRIBUESVE QË ARRIJNË MOSHËN E PENSIONIMIT

Me qëllim të shmangies së oscilimeve në tregjet ndërkombëtare, të cilat vijnë si pasojë e ngjarjeve të ndryshme në botë [si ishte rasti i Pandemisë COVID-19] si dhe me qëllim të mbrojtës së kontribuuesve të cilët janë në prag të pensionimit nga oscilimet në fjalë, propozohet që në të ardhmen të përgatiten ndryshime dhe plotësime ligjore që të ketë edhe portofole me përbërje të ndryshme, të diversifikuara nga FKPK-ja, të specifikuar për qëllime mbrojtëse, dhe sipas moshës së kontribuuesve.

PËRGATITI:
NJËSIA PËR MARRËDHËNIE ME PUBLIK

AUTOR:
JETON DEMI

DIZAJNI DHE FAQOSJA:
TESA GASHI

E MIRATOI BOTIMIN:
BORDI DREJTUES I FKPK-SË

ADRESA
Rr. "Agim Ramadani" #182-184
10000 Prishtinë, Kosovë

E-MAIL DHE UEB

info@trusti.org
www.trusti.org

Fondi i Kursimeve
të Kosovës Pensionale